

UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

Universitätsbibliothek Paderborn

Incarnatio Mystica Sive Christiformitas

Roger, Nicolaus

[Erscheinungsort nicht ermittelt], Anno MDCLXXXIV.

Pars Tertia. Vita Christi Mystica, sive mores Christiformes.

urn:nbn:de:hbz:466:1-37940

INCARNATIONIS MYSTICÆ

PARS TERTIA.

VITA CHRISTI MY-
stica, sive Mores Christiformes.

CAPUT I.

Christiformitas vitæ necessaria.

SI boni amores faciunt bonos mo-
res, profectò Christi amores partu-
rient optimos Christi mores. Nec e-
nim Christiformitas solâ Jesu menta-
li continetur ideâ vel affectus quâ-
dam nimis delicati sterili teneritudi-
ne : prodeat oportet, nascatur ope-
rando, & vivat si conceptus est intel-
ligentiæ quasi alvo Christus. Amor o-
peratur magna si est; si vero non ope-
ratur, amor non est. (a) Probatio
quippe dilectionis exhibitio est ope-
(a) Greg. ris.

ris. (b) Dilectio Jesu dulce verbum, sed dulcius factum.) Si verbum è sinu Patris nunquam exisset, neque caro factum esset, mansisset utique nobis otiosum ad salutem: verbum cordis, seu Christus in anima, hoc est, idea amatoria Christi, nisi è sinu mentis erumpat in opus, vana est, incarnetur ergo in opere, ut valeat ad salutem. Verbum imago est Patris non vacua, sed plena, quisquis in formâ Christi vult inveniri, sicut orat in primâ missâ Nativitatis Christi Ecclesia, curet ne imaginaria sit & vacuâ, sed plena operum quam corde concepit forma. Dicere Dei est ipsum facere, dixit & facta sunt: tunc dixeris divinè, & eructaveris verbum bonum, cum feceris & dicaveris opera tua regi Christo Jesu, verbum Dei est non sonans, sed penetrans, non loquax, sed efficax, non obstrepens auribus sed affectibus blandiens. Denique credis in Christum

(b) Aug, tr. 7, ep. Ioan.

stum (c) (qualem tibi præcedenti parte hujus opusculi adumbravimus) facti Christi opera, ut vivat fides tua, fidem tuam dilectio animet, probet actio. Non incurvet terrenum opus, quem fides cœlestium erigit, qui te dicis in Christo manere, debes sicut ipse ambulavit & tu ambulare, non meum sed ipsius monitum est, si diligitis me, mandata mea servate. Quod si propriam gloriam quæris, florenti invides, absenti detrahis, reponis lædenti te, hoc Christus non fecit, confiteris te nosse Deum, factis autem negas: non rectè planè, sed impiè linguam Christo, cor dedisti Diabolo.) Beatus qui intelligit, quid sit amare IESUM, exclamas quidem, & contemnere se ipsum propter IESUM! oportet dilectum pro dilecto relinquere, quia IESUS vult solus super omnia amari, imò & solus amari, ita ut cætera non amentur, nisi propter ipsum
so-

(c) Bern. serm. 24. Cant.

solum. (d) puta amorem tuum quasi manum animæ, si aliquid tenet, tenere aliud non potest, qui amat seculum, simul amare IESUM non potest, occupatam habet manum: dic illi Deus, tene quod do, non vult dimittere quod habebat, ideo non potest accipere quod offertur.) Ergo discat spernere mundum, spernere nullum, spernere sese, spernere sperni, quisquis vult non spernere, sed amare ac tenere IESUM. Verum hic labor hoc opus. (e) Quam pauci post te Domine IESU ire volunt, cum tamen ad te pervenire nemo sit qui nolit: hoc scientibus cunctis, quia delectationes in dexterâ tuâ usque in finem: propterea volunt omnes te frui, at non ita imitari; conregnare cupiunt, sed non compati, non curant quærere, quem tamen desiderant invenire, cupientes consequi, sed non & sequi.)

§. 2.

(d) Aug. Ps. 67. (e) Bern. s. 21. Cant.

§. 2.

TU autem ô Christiformitatis studiose, qui certus es Christum sequi & vitâ moribusque exprimere, adverte cautè idola quædam esse virtutum, tam spiritus Christi vacua, quàm ethnica ac politica honestatis, hoc est ventosissimæ tumida vanitatis. Omnis virtus tam longè est à vera virtute, quàm longè est ab ea forma, quam verbo & exemplo commendavit Christus præsens in carne.

(a) Quid vobis cum virtutibus, quæ Dei virtutem Christum ignoratis;
 (b) ubinam quæso vera prudentia nisi in Christi doctrinâ? unde vera justitia, nisi de Christi misericordiâ? ubi vera temperantia, nisi in Christi vitâ? ubi vera fortitudo, nisi in Christi passione? soli ergo qui ejus doctrinâ imbuti sunt prudentes dicendi, sunt soli justi, qui de ejus misericordia veniam peccatorum consecuti sunt, soli temperan-

(a) *Ser. 4. de Adv.* (b) *Ber. ser. 22. Cant.*

perantes qui ejus vitam imitari student soli fortes, qui ejus patientiæ documenta fortiter in adversis tenent. Incassum proinde quis laborat, in acquisitione virtutum, si aliunde eas sperandas putat quàm à Domino virtutum, cujus doctrina seminarium prudentiæ, cujus misericordia opus justitiæ. Cujus vita speculum temperantiæ. Cujus mœurs insigne est fortitudinis. Sunt qui pauperes esse volunt, eo tamen pacto ut nihil eis desit, & sic diligunt paupertatem, ut nullam inopiam patiantur. Sunt & alii mites, sed quamdiu nihil dicitur vel agitur, nisi pro eorum arbitrio. Alios lugentes videas, sed si de corde procederent illæ lacrymæ, non tam facile illico solverentur in risum. Alii tam vehementer contra aliorum delicta zelantur, ut videri possent esurire & sentire justitiam, sed contra alios tam impudenter quam inaniter æstuant, seipso tam insipienter quàm inutiliter palpant.

pant. Sunt alii misericordes de his, quæ ad ipsos non pertinent, qui scandalizantur, si non datur omnibus abundanter, sicut tamen ut ipsi, ne in modico quidem graventur; Item sunt qui peccata sua confitentur, at ea, quæ sponte dicunt aliis, ab aliis patienter audire non possunt, qui si verè mundari desiderarent ut videntur, non irritarentur, sed haberent illis gratiam, qui suas illis maculas demonstrarent. Sed & alii qui si vident quempiam vel leviter scandalizatum valde solliciti sunt, quomodo eum in pacem reducere possunt, & viderentur pacifici nisi eorum commotio, si fortè contra eos quidquam factum dictumve videbitur, tardius universis poterit difficiliusque sedari, qui nimirum si verè pacem quærerent, haud dubium, quin eam quærerent sibi ipsis.) Atque hæc omnia sunt mera simulacra virtutum, quas Christus aperiens os suum in monte

monte

218 CHRISTIFORMITAS,
monte Ecclesiam ac perfectionis
Christianæ, seu Christiformitatis cul-
men significante prædicant. Talium
idolorum cultoribus, & honestatem
mundi non solidam virtutem ac spiri-
tum Christi habentibus, jure impro-
peret Christus suum illud: *Nonne Eth-
nici hoc faciunt? vel, hæc omnia gentes
inquirunt.* (c) Nos autem non sic. Imi-
temur quoad possumus eum, qui sic
dilexit paupertatem, ut quamvis in
ejus manu essent fines terræ, tamen
non habuerit ubi caput reclinaret,
quique tanquam ovis ad occisionem
ductus est, & sicut agnus coram ton-
dente se obmutuit, quem & super ci-
vitatem flevisse, & in orationibus per-
noctasse legimus, risisse verò aut jo-
casse nusquam: qui sic esurivit justi-
tiam, ut cum propria non haberet ta-
men pro peccatis nostris à seipso exe-
git satisfactionem, unde in cruce ni-
hil aliud quàm justitiam sitiebat, pro
inimicis mori non dubitavit, & ora-

(a) *Bern, ibid,*

vit

vit pro crucifixoribus suis, qui peccatum non fecit, & impositum sibi ab aliis patienter tulit, qui pro reconciliandis sibi peccatoribus tanta sustinuit.)

§. 3.

Disce Christiane à Christo quemadmodum diligas Christum. (a) Dilexit nos dulciter, sapienter, fortiter amicus dulcis, consiliarius prudens, adjutor fortis carnis assumit veritatem, sed peccati similitudinem dulcem prorsus in illa exhibens consolationem infirmo, & in hac prudenter abscondens laqueum deceptionis Diabolo. Porrò ut Patri nos reconciliet mortem fortiter subit, & subigit fundens pretium nostræ redemptionis sanguinem suum. Disce ergo tu amare dulciter, amare fortiter: dulciter ne illectus, prudenter ne deceptus, fortiter ne oppressus ab amore Domini avertaris, ne mundi gloriâ seu car-

K nis

(a) Bern, Ser. 20.

nis voluptatibus abducaris, dulcescat tibi præ his sapientia Christus, ne seducaris spiritu mendacii & erroris, luceat tibi veritas Christus, ne adversitatibus fatigeris, confortet te virtus Dei Christus.) Denique cum sola conformitas maritet animam Christo, sicut sponsam sponso, nec modò contractus ille sit matrimonii, sed complexus vide ô qui Christiformitatis veluti proculus es, ut dilectio tua sit sponsæ dilectio. Magna res Christi dilectio sed sunt in ea gradus. Audi Apostolum: *(b) Estote imitatores Dei sicut filii charissimi, & ambulate in dilectione, qua Christus dilexit vos.* Viden amoris gradus duos? unum filii quo patrem imitemur Deum, alterum sponsi, quo nempe Christus dilexit nos, & quo sponsæ sponsum redamare debemus. Bonus est amor filii, sed melior sponsæ. Amant filii, sed de hereditate cogitant, quam dum verentur quoquo modo amittere, ipsum à quo

(b) Eph. 5. expe-

expectatur hæreditas plus reveren-
tur, minus amant. Suspectus est mihi
amor, cui aliud quid adipiscendi spes
suffragari videtur: infirmus est qui
fortè spe subtractâ aut extinguitur,
aut minuitur: impurus est qui & aliud
cupit. Purus amor mercenarius non
est, purus amor de spe vires non sumit,
tamen diffidentia damna sentit. Ac
sponsæ hic est qualem debeat anima
Christo, qualem verbum exhibet
sponsæ carni nostræ in Christo: spon-
sæ res & spes unus est amor, hoc spon-
sa abundat, hoc contentus est sponsus:
nec is aliud quæret, nec illa aliud ha-
bet. Hinc ille sponsus, & sponsa illa
est. Is sponsus proprius est, quem alter
nemo contingat, nec filius quidem.
Denique ad filios clamat, ad imitato-
res Dei, ubi est honor meus, & non ubi
est amor meus, servans sponsæ & ama-
toribus Christi hanc prærogativam.)
Quare ama Christum, Christi more &
amore ô Christiformitatis amans. Ama

spiritu Christi, spiritu gratiæ, non
suggestione naturæ suæ ubique ac
semper quærentis. Ama nil omnino
ei præponendo, quia nec nobis quid-
quam ille præposuit. Nec de intrin-
secis ejus bonis tibi complacere, illi
gratulari sufficiat: Gaudeas sanè
quòd ineffabilis Dei bonitas, ita in
humanitate illa resplendeat, quòd
possideat ipse Deus-homo tam in-
æstimabilem in vilitate carnis nostræ
majestatem & gloriam: At ibi ne
amor hæreat, perge ad procurandam
ejusdem gloriam quoad poteris maxi-
mam. Qui sic diligit non modò vitat
lethiferum peccatum, quoad humana
fert infirmitas, sed etiam veniale, quin
& opera quæcunque bona ad ejus glo-
riam promptè, alacriter ac devotè
semper ad majora anhelans præstat,
nullam non virtutem ejusque exer-
cendæ oportunitatem captat. Verùm
ne vegetetur amor incertus, quas ex in-
finita virtutum Christi multitudine
potius

potius deligat, & quibus potissimum studeat, hic ego proprios ac spectatissimos velut Christi characteres, per varias ejus ætates velut summa legens capita propono, quibus qui conformis erit imitando, erit omnino vita moribusque Christiformis.

CAPUT II.

Christiformitas cum puero Iesu in parvitate.

§. I.

Quid est aliud Incarnatio quam Verbi exinanitio, quã exitiosa hominis inflatio & superbia, jam inde ab audito illo *eritis sicut dii*, divinitatem affectantis, comprimitur? Tandiu dilata est ut interim Judæus legis suæ operibus ventosissimè tumens, conscius tandem inopiæ suæ fieret, & ex multiplici prævaricatione infinitam redemptoris necessitatem, & gratiæ agnosceret. Cœpta est eadem ab humilitate Virginis, quæ tum Dei-para fuit cum ancillam Domini se

K 3

pro-

professa est substernendo intellectum, voluntatemque verbo ac nutui divino. Perfecta denique illa est incomprehensibili Verbi ad carnem se abjicientis depressione. Rapuerat hominam gloriam Deo, proculcaverat impudentissimè supremam ejus auctoritatem præcepti violatione: quis restituat? Parvulus datus nobis Deus homo. Hic subdens Deo se reddit, cum fœnore ereptam gloriam. Quid enim gloriosius Deo quàm subjici illius imperio hominem-Deum sibi æqualem? Hastenus nil adeo gloriosum fuerat Deo obedire hominem, at obedire Deum ipsum Deo, id verò magna est gloria, qua major nequit intelligi. Hinc Jesu nato canunt Angeli gloria in altissimis Deo, hinc Ecclesia Angelis succinens, gratias, inquit, agimus tibi propter magnam gloriam tuam, nempe Christum natum, sibi verò quid servat Deus-homo dans gloriam Deo, eaque se abdicans? Servat vilitatem

tem infantiae, fasciarum, vagitus, stabuli, propudiosam denique peccati notam circumcisus admittit. O pusillum! Quid porro vagit infans? quid in utero, in praesepi, in latebris domesticæ tam diuturnæ subjectionis, in cruce Deus absconditus quid prædicat, quid clamat? Nempe suum illud discite à me quia humilis sum corde. Quomodo humilis? Deo in altissimis gloriam restituendo, sibi in infimis assumendo servitatem, vilitatem, peccati similitudinem. Scholâ & cathedra multiplex, uterus, stabulum, domus Nazarena, crux, at unica Magistri lectio humilitas. Hæc videlicet una sufficit virtus, hæc prima, hæc media, hæc ultima. Hæc denique tota si vera & cordis est. Nemo unquam clarius quàm anima humilis Jesu perspexit, nil omnino habere se, quod non acceperit, eoque nec sibi gloriantum quasi non acceperit; nulla enim veri perspicacior extitit, proinde que

nec humilior. Hinc illud: ego vir videns paupertatem meam. Et illud: doctrina mea non est mea. At enim si non tua Domine JESU, quomodo tua? si tua, quomodo non tua? tu enim dicis utrumque, & mea doctrina, & non mea. Quæ est doctrina Patris nisi Verbum Patris? Ipse ergo Christus doctrina Patris, sed quia Verbum non potest esse nullius, sed alicujus, & suam doctrinam dixit seipsum, & non suam, quia Patris est Verbum: quid enim tam tuum, quam tu: quid tam non tuum, quam tu si alicujus es quod es?) Hinc etiam gloriam suam Christus non quærit, sed Patris, adeoque non quærit suam, ut etiam fugiat: adeò fugit, ut etiam jugi miraculo, dum vivit in terris, coercet intra se gloriam corpori debitam, alioqui ex anima beata erupturam, ac semel cùm eam exundare ruptis quasi aggeribus permisisset coram

(a) *Aug. Tract. 29. Ioan.*

ram pauculisteſtibus , hoc ipſum ſi-
lento premi voluit. Et nos tantum
non miracula tentamus ad gloriam
nomini noſtro conciliandum, quæ ſo-
li debetur Deo! O Chriſtiformitatis
amatores diſcite gloriam in altiffimis
Deo canere , diſcite nuſquam niſi in
cruce gloriari , diſcite exinaniri for-
mam ſervi accipientes , non Domini
gloriam rapientes. Exinanite , exi-
nanite animam veſtram uſque ad fun-
damentum profundiffimæ humilita-
tis in ea , furtum de manibus veſtris
excutite , reddite gloriam Dei Deo.
(b) Origo fontium & fluminum mare,
virtutum & ſcientiarum Dominus JE-
ſus Chriſtus : quis enim Dominus
virtutum, niſi ipſe Rex gloriæ? ſed &
juxta Annæ canticum idem ipſe Deus
ſcientiarum Dominus eſt, continentia
carnis, cordis industria, voluntatis re-
ctitudo ex illo fonte manant , non ſo-
lùm autem; ſed & ſi quis caller inge-

K 5

nio,

(b) Bern. ſerm. 13. Ioan.

nio, si quis nitet eloquio, si quis moribus placet, inde est; unde scientiæ, unde sapientiæ sermo, thesauri siquidem sapientiæ & scientiæ ibi omnes absconditi sunt. Quid? casta consilia, iusta iudicia, sancta desideria nonne rivuli fontis illius sunt? Quod si copia aquarum secretis subterraneisque recessibus incessanter æquora repetunt, ut inde rursus ad visus, ususque nostros jugi & infatigabili erumpant obsequio, cur non etiam spirituales rivi, ut arva mentium rigare non desinant, proprio fonti sine fraude & intermissione reddantur? ad locum unde exeunt, revertantur flumina gratiarum, nempe ad Christum factorem gratiarum, ut iterum fluant, remittatur ad suum principium cœleste profluvium, quo uberius terræ refundatur. Qualiter, inquis? qualiter dicit Apostolus in omnibus gratias agentes, quicquid sapientiæ, quicquid te virtutis habere confidis, Dei virtuti,

ac Dei sapientiæ deputa Christo. Soli Deo honor & gloria, solus cuncta creavit, solus de hoste triumphavit; torcular enim calcavit solus, & de gentibus non fuit vir secum: solus captivos liberavit, & socium habebit in gloria? gloriam meam, inquit, alteri non dabo. Et superbus, ego, inquit, mihi eam licet non dederis, usurpabo: nec enim placet ei Angelica distributio dans gloriam Deo, pacem hominibus. Quid nequius servo usurpante gloriam Domini sui? Joseph noverat mulierem esse gloriam viri, solamque ex bonis Domini non esse relictam in sua potestate uxorem: unde judicavit iniquum in gloriam facere eum, qui se fecerat gloriosum. Quid? ergo homo zelat gloriam suam, & Deum audet velle fraudare sua quasi non zelantem? Gratiâ Dei es quod es, quod si studeas captare gloriolam pro gratia quam accepisti, nonne fur es & latro? Quid habes quod non ac-

cepisti? omninò nihil : ergo nec meritum præcessit in te ullum , ut illa , de quibus gloriaris , acciperes. Qui enim non fecisti ut esses , fecisti ut bonus esses ? Qui in peccatis natus es totus ? Quòd si & hoc fatearis , profectò frustra inflaris adversus alium , qui ideo non habet quod tu , quia non accepit ut tu. Nec judicares proximum contemnendum præ te , si non præ illo te honorandum judicares.) Audes alteri te præferre conscius & certus peccatorum tuorum , nescius & incertus alienorum ? (c) Et undè tibi gloria puzide pulvis , tibi unde ? de vitæ sanctitate ? sed spiritus est qui sanctificat , spiritus dico , non tuus , sed Dei. Ad blanditur popularis favor , quòd verbum bonum , & benè fortè deprompseris ? sed Christus donavit os , & sapientiam.) (d) O si scires , quàm parum est quod habes , & hoc ipsum quàm

(c) *Ibid.* (d) *Bern. ser. I. in Ps. Qui habitat.*

quàm citò perdes, si non servaverit ille, qui dedit? Hæc enim duo sunt, quæ valdè collectos, & subjectos Deo nos reddere possunt.) Sed quid denique tuum unde glorieris, nisi mendacium & peccatum? At gratiæ Dei consensisti cùm dissentire posses: quis non irrideat naufragum eo gloriantem, quia porrigentis auxiliatricem dexteram apprehendit, cùm eam posset non admittere? Quis contra mendicum eò se magnificè circumspicientem non indignetur, quòd stipem oblatam non rejecerit? Absit ergo mihi gloriari, nisi in cruce Domini nostri JESU Christi in æstimatione illa misericordi, quâ me sibi fecit æquilibrem in statera crucis, emens me pretio sanguinis sui. Hæc enim verò gloria mea maxima & sola, tanti à Deo fuisse æstimatum ac redemptum. (e) Quid enim nobis gloriosius, quàm quòd tanti æstimavit nos Deus? Quanquam

K 7

&

(e) Bern. ser. 13. Cant.

& hoc ipsum revera gloriari in solo Deo, à solo Deo est.) Verùm hæc humilitas in cognitione necessaria est, quam scrutans corda & renes veritas sensibus ingerit animæ vigilantis: adhibe præterea, ô anima Christiformis voluntatem, & fac de necessitate virtutem. (f) Disce quia JESUS humilis est corde, hoc est, illâ humilitate, quam suasit cordis affectio, non quam extorsit discussio veritatis. Eris tu quoque humilis cordis affectu, si nobis aliter apparere foris, quàm te invenis intus, alioquin time, ne de teipso legas pondus, & pondus abominatio est apud Deum. Quid enim? tu te depre-tiaris in secreto apud teipsum veritatis trutinâ ponderatus, sentiens nil esse tuum, nisi mendacium & peccatum, te dignum esse omni dedecore & contemp-tu, dignum etiam omni extremitate & inferioritate, dignum plagis: quid ergo foris alterius pretij
men-

(f) Bern. serm. 42, Cant.

mentiens majori te pondere vendis nobis, quàm ab ipsa veritate accepisti? time Deum, & noli hanc rem pessimam facere, ut quem humiliat veritas, extollat voluntas; hoc enim est resistere veritati, hoc pugnare contra Deum: magis autem acquiesce Deo, & sit voluntas subdita veritati: nec tantùm subdita, sed & devota. Nonne Deo, inquit, subiecta erit anima mea? Et parum est esse subiectum Deo, nisi sis & omni humanæ creaturæ propter Deum: Subdere paribus, subdere & minoribus. Sic enim dicit nos, inquit, Joanni se subdens, implere omnem justitiam. Vade & tu ad minorem, si vis in justitia esse perfectus, defer inferiori, juniori te inclinato.)

§. 2.

AT que hætenus primus est humilitatis gradus, sibi gloriæ nil arrogare; & hoc devotè, nec verè tantùm confiteri, at profundius descendit,

234 CHRISTIFORMITAS,
dit, si non modò gloriam non quærit,
sed etiam fugit. Christus JESUS nocte
voluit nasci, tacet infans, non se ex-
tollit, non magnificè prædicat, cùm
eum annuntiat Angelus: laudat mul-
tudo cœlestis exercitûs. Et ubi ca-
nunt Angeli? in stabulo. Quibus an-
nuntiant? pastoribus. Ubique in ipsa
gloriæ luce commendatur humilitas.
Si eum adorant Magi, adorant in exi-
guo Bethlehem oppidulo: esto non in
stabulo, ut eruditis placet, ad eò in ad-
mittenda gloria etiam gloriæ fugax
Christus fuit, ut prælegerit Bethle-
hem glorificationi, Hierosolymam
passioni. Quid quòd triumphans sedit
super pullum asinæ? diceres humili-
tatem triumphare, & hanc triumpho
sui maximam esse pompam? O hu-
militas virtus Christi quantum con-
fundis superbiam nostræ vanitatis!)
(a) O quisquis JESUM sequeris avidus,
Christiformitatis inventum abscon-
de

(a) Bern. ser. 1. Epiph.

de thesaurum, ama nesciri, laudet te
os alienum, fileat tuum). (b) Nec mala
quidem tua nisi prudenter ac humili-
ter ac prudenter detegat. (c) Est enim
confessio eò periculosius noxia quò
subtilius vana, cùm ipsa etiam inho-
nesta & turpia de nobis detegere non
veremur, non quia humiles sumus, sed
ut esse putemur; appetere autem de
humilitate laudem humilitatis, est
non virtus, sed subversio.) (d) Cùm
ergo laudari se comperit verus humi-
lis, de bono, quod se fortè habere cog-
noscit, nihilominus quantum in se
est, scuto veritatis curat à se jaculum
favoris repellere, dans gloriam Deo,
& dicens: gratiâ Dei sum id quod
sum, & propulsans à se omnem suspi-
cionem ait Domino: non nobis Dø-
mine, non nobis, sed nomini tuo da
gloriam.) Sic Christus, cùm vellent
facere illum Regem, fugit in montem
ipse

(b) *Ber. ser. 3. Nat.* (c) *Ber. ep. ad Sen.*
(d) *Ber. ep. ad hem. Sen.*

ipse solus; ad Deum, solitudinis suae ac miseriae conscius, fugit humilis, cum laudatur, Deum laudans. Laudem ut flagellum timens, & laudatores adultores putans. Probat ipse opus suum, ut sic habeat gloriam in semetipso, & non in altero fidelis sui met custos, qui sibi oleum favoris sine fraude reservet, ne in adventu sponsi lampas conscientiae vacua extinguatur. Insipiens tu superbe, qui merces congregas in saccum pertusum, qui thesaurum tuum alieno in ore constituis: ignoras quod arca ista non clauditur, nec seram habet, nullique omnino clausa nocere volenti. Non tutum plane est, sed stultum ibi thesaurum tuum recondere, unde non valeas resumere cum volueris: si ponis in os meum, jam non in tua, sed in mea potestate est, cum utique pro meo libitu vel laudare te possim, vel derogare tibi. Sanum vas conscientiae, & secretis, quae bene ago, servandis

dis

dis idoneum. Quicquid in ea reposue-
ro securus sum, quia non perdam, ser-
vabit vivo, defuncto restituet. O
quanto utilius est abscondere, quàm
ostentare si quid habeamus boni! Sic-
ut & mendici, cùm eleemosynas pe-
tunt, non pretiosas vestes ostendunt,
sed seminuda membra ac ulcera si ha-
buerint, ut citius ad misericordiam
videntis animus inclinetur.

§. 3.

Altissimus humilitatis gradus est,
ignominiam pati & amplecti. (a)
Verus humilis vilis vult reputari, non
humilis prædicari, gaudet contemptu
sui, hoc solo sanè superbus, quod lau-
des contemnit, ipsumque contem-
ptum.) Christus nondum natus ho-
spitio & Bethlehem oppidulo exclu-
ditur, fugatur ab Herode, ignominio-
sam peccati notam suscipit in Circum-
cisione, nomen in Baptismo, pœnam
in cruce, factus pro nobis peccatum &
maledictum. Quasitus ad regnum fu-
(a) Bern. git,

git, quæ sit ad probra, ad supplicium
ultra se offert & ingerit. Circumcidi
& baptizari vis Domine Jesu, (b) ut
quid enim, aut quid tibi opus fuit Cir-
cumcisione aut Baptismate? Numquid
fane opus est medicina, aut munda-
tione mundo? Non sic impii, non sic a-
git perversitas elationis humanæ: e-
rubescimus vulnerum ligaturam, qui
de vulneribus interdum etiam glo-
riamur, quem nemo arguere potest de
peccato, ipse peccati remedium &
verecundum pariter & austerum sine
ulla necessitate suscepit. Nos è contra
inverecundi ad obscœnitatem culpæ
erubescimus agere pœnitentiã, quod
extremæ dementiæ est malè proni in
vulnera, peius in remedia verecundi.
Qui peccatum non fecit, non dedig-
natus est se peccatorem reputari, nos
& esse volumus & nolumus æstimari.)
Venit ad Baptismum tanquam unus è
populo, qui solus erat sine peccato.

Quis

(b) *Bern. serm. 1, de Circ.*

(c) Quis eum crederet filium Dei? quis putaret Dominum majestatis? Valdè quidem humiliaris Domine, in imis absconderis, sed Joannem qui te nondum natum, nondum natus agnovit latere non poteris. Ego, inquit Joannes, à te debeo baptizari, & tu venis ad me. Magna utrimque humilitas, sed nulla comparatio. Quomodo enim non humiliaretur homo coram humili Deo?) Ergone tam humilis Deus & adhuc superbus homo? (d) Et quæ superbia sanari potest, si humilitate tanta non sanatur?) Stude ô Christiformitatis sectator humilitati Christi (e) quæ solidum fundamentum est, custosque cæterarum virtutum, sectare illam, quæ sola te potest salvare. Quid enim magis indignum, quid detestandum amplius, quid gravius puniendum, quàm ut videns Deum cæli parvulum factum, ultra apponat homo

(c) Bern. serm. I. de Epiph. (d) Aug.
(e) Bern. serm. I. de Nat.

mo magnificare se super terram? Intolerabilis impudentiæ est, ut ubi sese exinanivit majestas, vermiculus inflectur & intumescat.) Ecce de cælo venit, qui servis in terra occurrere, eos salutare & honore prævenire etiam reprobos, puta Caipham, Herodem & alios inferioris notæ non despicit, & nos in terra humiliari contemnimus, qui de terra sumus, honore prævenire fortè electos, fortè reprobi ipsi refugimus. Audi superbè, qui JESUM doctorem non audis, pro exemplo se statuentem audi, vel intonantem illud, nisi efficiamini sicut parvulus iste, non intrabitis in regnum cælorum. Esto parvulus cum JESU parvulo. (f) Qui se dedit in terra parvulum parvulis, magnus in cælo offeret se magnis, semperque in illo magni esse poterimus, si semper sub illo parvuli simus.

CA.

(f) Aug. Ps. 62. & ser. 4. in vigil. Nat.

CAPUT III.

*Christiformitas cum puero IESV
in simplicitate.*

§. I.

SAPIENTIA patris in carne nostra sapientiam carnis & hujus mundi quæ inimica est Dei, elisit infantili simplicitate. *Quod enim stultum est Dei, sapientius est hominibus.* Ille infans in cunis vir est, tam rationis compos matris in gremio jacens, quàm sedens Patris in solio; & vagit tamen, & se constringi finit fasciis, & natus ab æterno de corde patris, renatus est denuò in plenitudine temporum de utero matris, & quasi modò genitus infans, sine dolo lac concupiscit. Hæc porrò infantilia non fictè ac in speciem, sed verè ac seriò exequitur. Sic sic renasci denuò, & pueros effici non sensibus, sed malitia Christiformitatis amatores necesse est in simplicitate cordis fiant rectè scientes bonum & malum, sicut Emmanuel nobiscum
Deus,

Deus, qui butyrum & mel comedit, ut sciat reprobare malum & eligere bonum, quales per fatuam arrogantiam homines primitus esse voluerunt serpentis instinctu, sed non valuerunt. Tanti est apud Christum ea mentis infantia & simplicitas, ut nisi renato & parvulo patere coelum velit nemini. Quin ob hoc ipsum propositum laudat Patrem: *Confiteor*, inquit, *tibi Pater Domine caeli & terrae, quia abscondisti haec à sapientibus, & prudentibus, & revelasti ea parvulis; ita Pater, quoniam sic placitum fuit ante te.* Adhaerescat ergo fidelis uberibus matris Ecclesiae, & quidem clausis proprii iudicii quantumvis obluentis oculis, captivans illud in obsequium fidei. lactentes claudere oculos solent, neque quod sugunt, cernunt: bibat salutare doctrinae lac ex ambobus novi ac veteris testamenti uberibus ab Ecclesia propinatum, concupiscat lactescentem nobis sapientiam, sequatur fiden-

fidenter matrem ducem quocumque illa duxerit. Quid? si rusticus, etiam puer parvulus iter tibi peregrinanti indicet, credis, & fœminæ credis te legitimum asserenti, tu Ecclesiæ sponsæ Christi, Deoque ipsi credere cunctaberis? in homine carnali tota regula intelligendi est ipsa consuetudo cernendi: plus tribuit oculo quàm oraculo, id est carnis sensui quàm verbo Dei; at in homine Christiano & spirituali sola regula judicandi est certitudo credendi. (a) Nobis curiositate non opus est post Christum IESUM, nec inquisitione post Evangelium; curiositas reum efficit peritum. (b) Qui fidem quærit, rationem non quærit, considera quod voceris fidelis non rationalis, & accepto baptismo, hoc dicimus fidelis est) quid ergo noxia curiositate mysteria discutis, prius volens intelligere ordine præpostero

L quàm

(a) Tert. S. Zeno. (b) Chrysol. Aug. ser. de Trin, 2, 37. de temp.

quàm credere? *Intellectus bonus omnibus facientibus eum.* (c) Quid Athenis, & Jerofolymis, quid Academiae & Ecclesiae? nostra institutio de porticu Salomonis est, quæ monet Deum in simplicitate cordis quærendum.) (d) *Cum simplicibus enim sermocinatio ejus:* Et si oculus fidei tuæ, oculus Christianus fuerit simplex, totum corpus operum tuorum lucidum erit, non tenebris erroris, vel tortuosæ intentionis ambagibus obscurum: & sicut lucerna fulgoris fides illuminabit te. Quare dic hæretico, dic curioso, dic suggerenti fidemque tuam tentanti Dæmoni, qui maximi sunt hujus ætatis tyranni & persecutores, tu disputa, ego mirer, tu inquire, ego credam.) (e) Non est fides nostra superborum, sed humilium. Inclinate aurem vestram, inquit propheta, in verba oris mei. Ille piè attendit legem Dei & verbae-

jus,

(c) Ps. 110. (d) Tert. de pres. (e) Aug. adv. serm. 63, de verb. Dom.

ius, cuius aures inclinat humilitas,
non cuius cervicem erigit superbia.
Quod enim infunditur, concavo hu-
militatis excipitur, eminentia tumo-
tis expellitur. Denique Christi vox
est. (f) *Quomodo potestis credere, qui glo-
riam ab invicem accipitis?* Magna sanè
humilitas Fides, quam velut humanæ
mentis tributum exigit supremus spi-
rituum dominator, uti iudicium no-
strum liberi nempe arbitrii quo uno
gloriamur arcem, ultimumque amo-
ris proprii perfugium, fidei spontaneæ
captivitate dedamus illi, subdamusq;
ad verbum ejus. Hoc porrò tributum
soli Deo debemus, eoque gloriosius
Deo quia soli debitum: quis enim
mortalium exigere valeat, ut dicenti
sibi sine fictione credatur? Atqui hoc
Deus non suo dumtaxat jure, sed me-
rito etiam nostro exigit in compen-
sationem acceptæ à nobis injuriæ, ut

L 2

tino

(f) *Ioan. 5. ad Phariseos.*

tino astu delusi & excæcati prodidimus hosti iudicii nostri arcem, fidei q̄; tributum pendimus, restituamus hæc supremo legitimoque Domino per sapientem stultitiam cæca fidei simplicitate benè oculati. Cæterùm cave hoc fidei tributum ad cuiusvis exactoris vocem exolveras: non debes illud homini, non Theologo, non Augustino, soli debes Deo per Ecclesiam exigenti. At in divortiis opinionum Ecclesiam distrahentium in partes, cui potius adhæresces? Petræ adhæresce, super quam fundata est Ecclesia, & adversus quam portæ inferi non prævalebunt. Quæ tandem illa? nil vera & Apostolica Ecclesia notius, posita est supra montem, & in vertice montium veluti Pharus naufragis conspicua, denique sedes Petri, ait B. August. in Psalmo contra partem Donati, ipsa est petra, quam non vincunt superbæ inferorum portæ. Quæ porro certum est ac indubitatum ab hac
pre-

proponi, credenda ea demum omnia,
solaque certò credenda sunt.

§. 2.

ATque hæc prima Christianæ simplicitatis elementa sunt: curandum verò præterea, ut ab illuminato fidei oculo humanæ sapientiæ fumus abscedat. Hac sapientia ficti, quales in omni professione, sunt velut Herodes, cujus persona hypocritæ designantur, dum fictè quærunt, invenire Dominum numquam merentur, dicunt enim & non faciunt, consentunt verbis se nosse Deum, factis autem negant. Quid verò isti, nisi chimæram somniant, dum Christianæ fidei simplicitatem cum humanæ sapientiæ subtilitate confœderare nituntur? Vulpes foveas habent, non Christus. Dura sed vera Herodis increpatio sic denunciata à Christo, dicite vulpi illi. Credere in Christum fides vocatur, difficile est, ut malè vivat qui benè credit, fides appellata est ab eo, quod

L 3

fit

fit, quod dicitur: duæ syllabæ sonant dum dicitur fides, prima syllaba est à facto, secunda à dicto: interroga ergo re, utrum credas, dicis, credo, fac quod dicis, & fides est,) cave linguam Christo, cor dones Diabolo. Ad fictos huiusmodi pertinent quotquot mundi honestatem potius quàm Christi, moribus suis inducunt, etiam illi, qui religioso clericaliue habitu, & externo vitæ cultu mentem sæcularem gerunt. Atqui corporis conversio si sola fuerit, nulla erit: forma siquidem conversionis est ista, (a) non veritas, vacuam virtute gerens speciem pietatis. Miser homo, qui totus pergens in ea, quæ foris sunt, & ignarus interiorum suorum, putans aliquid se esse, cùm nihil sit, ipse se seducit: sicut aqua effusus sum, ait psalmista, in persona hominum huiusmodi, & dispersa sunt omnia ossa mea, & alius quidam propheta: comederunt, inquit, alieni

10-

(a) Bern. serm. 2. de Quadrages.

robur ejus & ignoravit, exteriorem
 quippe superficiem intuens, salva sibi
 omnia suspicatur, non sentiens ver-
 mem occultum, qui interiora corro-
 dit: manet tonsura, vestis necdum mu-
 tata est, jejuniorum regula custodi-
 tur, statutis pfallitur horis, sed cor
 longè est à me, dicit Dominus. Atten-
 de ô fide solerter quid diligas, quid
 metuas, undè gaudeas aut contriste-
 ris, & sub habitu religionis animum
 sæcularem, sub pannis conversionis
 invenies cor perversum) (b) humilis
 habitus, qui gestatur à talibus non
 sanctæ veritatis est meritum, sed pri-
 scæ vetustatis operculum veterem
 hominem non exuerunt, sed novo
 palliant) hic meritò quis Basilianum
 illud celebratissimum impegerit: O
 Syncretice & Senatorem exuisti, &
 monachum non fecisti. Mirum quan-
 to opere Dominus Jesus ab hoc genere
 hypocritarum abhorruerit. Audi il-
 lum

L 4

(b) Bern. serm. 16. Cant.

lum

lum vā terrificum in capita hypocri-
tarum detonantem ? perpendo quo-
modo herodem patrem fugiat, filium
ejus Herodem alterum vulpem no-
minet, exprobrans homini particulari
vitium calliditatis, id quod mirere fa-
ctum aliās fuisse à Christo numquam,
qui usque adeò pepercit alienæ famæ,
ut ne Judæ quidem quidquam palam
objecerit. Quid quòd eandem vul-
pem suo in palatio Christus ne verbu-
lo quidem quantumvis rogatus dig-
natur ; adeo fictos execratur simplex
veritas. Ac meritò sanè, nam deride-
tur ab Herode ac Herodianis. Justi
simplicitas illuditur ut fatuus, inter-
rogatiunculis captiosis facile irre-
tiendus creditur, quasi mala, quæ
cogitabant illi, ignoraret. Nimi-
rum hoc ipsa est mundi sapientia, cor
machinationibus tegere, sensum
verbis velare, quæ falsa sunt, vera
ostendere, quæ vera sunt, falsa de-
monstrare, denique in speciem di-
vina

vina obire, proximum diligere, re
autem verâ nec obedire Deo, nec
eum in spiritu & veritate adorare;
proximum verò detractioe, suspi-
cione, intentionis odiosa interpreta-
tione, & sexcentis malis at occultis
artibus velut sinuosis colubri volumi-
nibus circumveniendò illaqueare, cu-
niculis ejus famam fortunamque suf-
fodere. O Herodianos veste alba
Christum induentes, verè illudentes!
ô Judæo-Christianos litteram tenen-
tes, spiritum non habentes! ô tortuo-
sam Tartarei serpentis prudentiam.
O excordem duplicordiam! ponite,
(c) ô filii hujus sæculi ponite superci-
lium Pharisaicum & hypocrisim, este
simplices ut columbæ. Ne spiritu san-
ctificati dolum habeant, in columba
descendente super Christum demon-
stratum est: ne simplicitas frigida re-
maneat, in igne super discipulo signi-
ficatum est: sunt enim qui dicuntur
simplices & pigri sunt, vocantur sim-

(c) Aug.

L 5

pli-

plices, sunt autem segnes : non talis erat Stephanus plenus Spiritu sancto, simplex erat, quia nemini nocebat, fervens erat quia impios arguebat.) Este inquam simplices at ferventes, Este sanè & prudentes sicut serpentes, non sicut ille seductor Evangelicus (d) qui corporis periculo salvat caput, caput vestrum Christus est, Christi fides ac simplicitas, nolite temporalia præponere fidei vestræ, sed ea subditum læva sponsi erit sub capite vestro, & dextera ejus amplectetur vos.) (e) Imitamini sapientes Magos quorum fidei, ac simplicitatis devotio nobis proponitur in exemplo. A regia civitate ubi quærendum regem, conjectabantur ad Bethlehem villam parvulam diriguntur, ingrediuntur stabulum, inveniunt involutum pannis infantulum, non illis sordet stabulum, non pannis offenduntur, non scandalizantur lactentis infantia, procidunt,
vene-

(d) Aug. (e) Bern. Ser. I. Epiph.

venerantur ut regem , adorant ut Deum. Quid facitis ô Magi, quid facitis ? lactentem puerum adoratis in tugurio vili, in vilibus pannis ? Ergo ne Deus est iste ? Deus certè in templo sancto suo , in cœlo sedes ejus ; & vos eum quæritis in vili stabulo, in matris gremio ? quid facitis quòd & aurum offertis ? Ergo Rex est ipse ? & ubi aula regia ? ubi thronus ? ubi curiæ regalis frequentia ? nunquid aula est stabulum , thronus præsepium, curiæ frequentia Joseph & Maria ? Quomodo ita insipientes facti sicut viri sapientes , ut adorent parvulum despicabilem, tam sua ætate quàm paupertate suorum ? insipientes facti sunt ut fierent sapientes & prædocuit eos spiritus, quod postea prædicavit Apostolus, qui vult sapiens esse stultus fiat, ut sit sapiens ; quia enim per sapientiam mundus in sapientiâ sua Deum cognoscere non poterat , placuit per stultitiam prædicationis salvos fieri

credentes.) Ac videte quàm sapientes facti sunt isti insipientes. Herodis callidam sapientiam fallunt monitu, Angelinon reversi ad Herodem, sed per aliam viam redeuntes in regionem suam. Vos ergo similiter ô prudentes sæculi, sic stulti estote ut sitis sapientes, & simplicitatis Evangelicæ & Angelicæ ductu in patriam cœlestem reversi Herodem tartareum astutum serpentem ludificabitis.

C A P U T III.

Christiformitas cum Puerio Iesu in puritate.

§. I.

SI pueri à puritate dicti sunt, quid puerio Iesu purius, seu corporis munditiem spectes seu cordis? (a) Neque enim peccatum commisit, neque contraxit. Quod ipse non fecerit, atas manifestat, quod non contraxerit multo certius probat Patris divinitas, integritas matris. Summus sacerdos est, quem nec super patre, nec super

(a) *Bern. Ser. I. Circ.*

super matre contaminandum propheta-
tum est, in uno potius quàm manda-
tum. Est enim illi pater ab æterno, sed
Deus est in quem peccatum non ca-
dit, est & mater ex tempore sed virgo,
nec potuit parere corruptio corru-
ptelam.) Ac puritas quidem carnis
quam chara Christo sit, vel hinc disce.
Illius Pater fœminam nescit, Mater
virgo est, virgo nutritius, virgo præ-
cursor, virgo discipulus præ cæteris
dilectus, (b) *Adducentur virgines post
eam.* Ecquam Christi scilicet carnem
illa sequuntur agnum quocumque ie-
rit, casti denique seminator consilii
verbo suasit, persuasit exemplo casti-
tatem. Quanta sanctitate consecravit
in se carnem nostram sponsam suam,
quanta gloria cumulavit! Quo altius
eam attollere Deus non habuit: Ipsa
Incarnatio carnis dedicatio, ac taber-
naculi sanctificatio est; non carnis au-
tem Christi dumtaxat, sed etiam no-
stræ ob affinitatem naturæ, imò ob

(b) Ps 44.

L 7

uni-

256 CHRISTIFORMITAS,
unitatem. Præterea caro nostra de
carne Christi vescitur, & ad gloriam
resurrectionis hoc immortalitatis
germine conditur. (c) Quid quod
creator universitatis, qui pro anima-
bus justificandis humilis venit & oc-
cultus, veniet sublimis & manifestus
non jam in infirmitate, sed in gloria
& majestate sua pro te glorificanda ô
misera caro. (d) Nescitis ô carnales, quia
corpora vestra membra sunt Christi? Tollēs
ergo membra Christi facies membra mere-
tricis ac turpissimæ libidinis instrumē-
ta? (e) Absit. Si Dñus noster Jesus Chri-
stus tantummodo animam humanam
susciperet, mēbra ejus non essent nisi
animæ nostræ: quia verò & corpus su-
scipit, per quod etiam caput est nobis
qui ex anima & corpore constamus,
profectò illius membra sunt & corpo-
ra nostra. Si ergo unusquisq; cupiens
fornicari, aut aliqua turpitudine fœ-
da-

(c) Bern. Ser. 6. de Adv. (d) 1. Cor. 6.

(e) Aug. Ser. 18. de Verb. Ap.

dari, vilescat sibi, & in seipso contem-
nat seipsum, saltem non in se contem-
nat Christum, non dicat, faciam, nihil
sum, omnis caro fœnum. Sed corpus
tuum membrum est Christi. Quò ibas?
quid moliebare? redi, quò te tandem
præcipitare cupiebas? Parce in te
Christo, agnosce in te Christum. Qua-
lis autem ille Dominus, qui servos
suos fecit fratres suos? sed parum erat
fratres suos, nisi faceret membra sua.
Itane tanta dignitas viluit? quia tam
benignè præstita est, non honor ei re-
tribuitur? Si non præstaretur, deside-
raretur: quia præstita est contemni-
tur. Hæc autem corpora nostra quæ
dicit Apostolus membra esse Christi,
quod ex genere corporis nostri susce-
pit, dicit idem templum esse in nobis
Spiritus sancti, quem habemus a Deo.
Propter corpus Christi, corpora no-
stra membra sunt Christi, propter in-
habitantem spiritum Christi, corpo-
ra nostra sunt templum Spiritus san-
cti.

cti.

eti. Quid horum in te contemnis?
 Christum, cuius membrum es? an spi-
 ritum sanctum, cuius templum es? (f)
Si quis violaverit templum Dei disperdet,
 (bis perdet in tempore & in æterni-
 tate) *illum Deus.* Quocumque ieris ubi-
 cumque te absconderis, Jesus videt te
 qui fecit te, & perditum redemit te,
 & pro mortuo mortuus est pro te. Tu
 te non cognoscis, sed ille à te oculos
 non avertit, non ad adjuvandum, sed
 ad puniendum.) (g) O homo in carne
 tibi exhibetur sapientia illa quondam
 occulta, ecce jam trahitur de occul-
 tis, & ipsis se se ingerit sensibus carnis
 tuæ, carnaliter, ut ita dixerim, prædi-
 catur tibi, fuge voluptatem, quia pro-
 posita est mors secus introitum dele-
 ctationis, age pœnitentiam, quia per
 hanc appropinquat regnum Dei. Hoc
 tibi prædicat stabulum, hoc præsepe
 clamat, hoc membra illa infantilia
 manifestè loquuntur, hoc lacrymæ &
 vagi-

(f) 1. Cor. 3. (g) Bern. Ser. 3. de Nativ.

vagitus evangelizant, fuge ad hoc præsepe quisquis telis nequissimi igneis impeti te sentis. Vide tremulum infantem, audi vagientem, osculare tui amantem, admirare Jobum novum in sterquilinio, Jesum in stabulo, audeo polliceri vel ad ipsam recordationem fugiet hostis, si tamen hostem credis. Urget acrius? perge aspice puerum ibi pro te circumcisum, & cruore manantem, ubi concupiscentiæ in te venenum sævit, ac violentius malignatur. Ad hunc cruorem infantuli causâ tuâ, tam dira patientis delectationes turpissimas admittere, vel quærere non erubesces? Quòd si modicus circumcisionis cruor ebullientis sanguinis tui furias non sistit, nec incendium restinguere sufficit, proripe te cogitatione in Calvariæ montem, arripe crucem, aspice flagellis exaratum, (h) spinis coronatum, clavis, ac lanceâ transfossus nulla non sui parte

(h) *Bern. Epist. ad Hugon. novit.*

te sanguinolentum intuere , & fuge non tam vulnera quàm ubera crucifixi. Ipse tibi erit in matrem, & tu eris ei in filium , nec pariter crucifixum lædere aliquatenus poterunt clavi, quin per manus ejus & pedes ad tuos usque perveniant.) Ad hoc denique tam triste, tam atrox spectaculum lascivire caro desinet. Ad extremum memento æternum esse quod cruciat, momentaneum quod delectat , erit aliquando cùm frixæ libidines in proprio adipe ad ignem sempiternum ebullient. Utinam tria verba voluptatum tergo potius , quàm fronti inscripta sæpe legeres ! Atque utinam illa ipsa Jesus infans & vir dolorum ferreo stylo clavi unius proprio adhuc cruore stillantis altissimè in penitissimis mentis tuæ medullis insculperet ! quænam illa ? Voluptates mentiuntur , moriuntur , in mortem trahunt. (i) Hoc nihil verius quotidiano expe-

(i) *Aug. Epist. ad Lucil. Ps. 139.*

experimento cernitur, hoc nihil minus creditur. Sic sunt voluptates ut spinæ, quæ non pungunt in radicibus, tamen illud unde dolorem sentis in superficie, de illâ radice processit. (k) Esto sicut lilius inter spinas, sepi aures tuas & aliis spinis, corrumpunt bonos mores colloquia mala: sepi aures tuas spinis, ut ille qui importunè intrare ausus fuerit, non solum repellatur, sed etiam compungatur, sic lilius tui candorem servabis: sed & memento quòd sicut lilius lachryma sua feritur, ita carnis mundities precibus armatis, pœnitentiæ fletu ac humili obedientia impetratur. Est Christus flos campi, & lilius convallium: est & castitas flos campi certaminis, & lilius convallium humilitatis.

Beati mites ait Dominus Jesus, quoniam ipsi possidebunt terram. Hanc ego terram corpus nostrum intelligo, quod si possidere vult anima, si regnare de-

(k) *Aug. de discip. Christ. c. 9.*

re desiderat super membra sua, necesse est ut sit ipsa mitis & superiori suo subiecta, quoniam tale inveniet inferius suum, qualem se exhibuerit superiori. Armatur enim creatura ad ulciscendam sui injuriam Creatoris. Et ideo noverit anima quæ rebellem sibi invenit carnem suam, se quoque minus, quàm oporteat superioribus potestatibus esse subiectam. Mansuescat ipsa & humilietur sub potenti manu Dei altissimi, subiecta sit Deo & his pariter, quibus vile ejus habet obedire prælatis, & continuo inveniet corpus suum obediens & subiectum. Quàm multi usque hodie factum Adami graviter dijudicant, & tamen insipienter imitantur? Indignantur quòd obedierit voci uxoris suæ plus quam Dei, & ipsi quotidie Evam suam carnem videlicet audiunt plusquam Deum. Si modò præsentem videremus Adam in eo articulo positum, ascendentibus cogitationibus in cor
ejus

ejus coarctari inter precem uxoris & præceptum Creatoris, nonne clamaremus adversus illum dicentes: Cave tibi miser, vide ne feceris, seducta est mulier non acquiescas ei. Ut quid ergo quoties apprehendit nos tentatio, similis non persuademus similiter nobis ipsis!) Caput mulieris vir, ratio carnis dominatrix, non regnet peccatum in mortali nostro corpore, sed exhibeamus membra nostra hostiam viventem, sanctam, Deo placentem, *ut ne immunditia quidem nominetur in nobis.*

§. 2.

A Puritate carnis ad munditiam cordis gradus est. Christus Jesus singulari modo odit iniquitatem. Vel ad figuram sui rubum igne infessum (carnem Verbo ignitam) prohibet Deus accedere Moysen, nisi positus prius calceamentis luto sordidatis. Nimirum ipse est semen illud mulieris, quod inter ac serpentem posuit
Deus

Deus inimicitias, quodque conteret caput illius. Agnus est, qui tollit peccata mundi, novus Adam veteris peccatoris adversarius. Sanctus est, innocens, impollutus, segregatus à peccatoribus, gratia per ipsum facta est cum qua peccatum stare nequit. Denique venit in mundum factor mundi, de immundo ut faceret mundum, & mundus eum non cognovit, nondum natum ad stabulum amandavit, natum ad labores, ad opprobria, ad crucem damnatum crudelissimè contrucidavit. Ut aliud nihil esset, cur peccatum odisse oporteret: tamen hoc omni execratione dignum redderet, quòd authorem vitæ interfecit. Attritus est JESUS propter scelera nostra, neque verò pepercit peccatum saltem levissimum, ne quidem verbum otiosum, sed carnificinam in eum diram exercuit. Quid enim? an venialia aliter abluì possunt, quàm sanguine Christi? sine sanguine non fit

fit remissio. Miserum me, qui toties peccatis meis contristo Dominum Redemptorem meum, & vulnero usque ad sanguinem! Et quomodo eum amat, qui quotidie in eum tot armat carnifices, quot peccata etsi minima? minima verò quomodo sunt, quæ Dei-hominis sanguinem fundunt? imò quomodo amas, Domine JESU, tortores tuos? qui eos amare non cessas, quamvis contrate arma peccatorum venialium torquere non cessent? Detestaris illa nihilominus, adeoque severissimè vindicas in amicos etiam leviter delinquentes, si mors in delicto eos interceperit: Qualem JESU bone vindictam non in hostes modò, sed in intimos etiam tuos exerces repellens dilectorum animas à facie tua! & in igne purganti detentas torquere suspendio spei suæ, ac æstuantium saltem desideriorum gehennâ quasi torridâ face concremare, donec solverint usque ad novissimum quadr-

dran-

drantem. Nescio an mitissimo & amantissimo cordi Jesu evenire aliquid possit acerbius, quàm eò adigi æquissimâ justitiæ lege, ut in membra sua sic sæviat, non jam ad meritum & præmium, sed ad vindictam & penam. (a) Quanquam & pullos, quos fovet, sæpè in angustijs, sed non toto pedis pondere calcat mater, nec ideò desinit esse mater. O si quoties accedo immundus ad lavacrum sacrae confessionis, toties intelligerem lavari stolam meam in sanguine agni! alter Cainus sim, si Abelis fratris mei, quem occidi peccatis meis etiam levissimis, sanguinem clamantem audio, & siccis tamen oculis, pectore inconcusso maneo, si non saltem ingemisco, si non erubesco, si peccata mea non eradico, sed erado duntaxat. O quàm beati immaculati in lutosâ sæculi via! fiat Domine Jesu cor meum immaculatum in justificationibus tuis,

(a) Aug. hom. 24. ex 50.

tuis , ut non confundar coram te in
 iudicio, sed mundus corde videam te.
 Infelix ego homo , quis me liberabit
 de corpore mortis hujus , de necessi-
 tate peccandi evertet me de gravi il-
 lo jugo , quod imposuit super nos
 Adam. Placebo perfectè Domino in
 regione vivorum, non in hac regione
 mortuorum.

C A P U T I V.

*Christiformitas cum IESU abscondito, in
 silentio & solitudine.*

§. I.

DUm medium & altissimum silen-
 tium tenerent omnia, omnipo-
 tens sermo venit, sed infans. O Ver-
 bum diu infans ! filet in utero , filet
 in stabulo , filet in Ægypto , filet re-
 dux ab Ægypto , ubique filet, donec
 loqui præcipitur post annos triginta.
 Qui otiosum verbum dicere non po-
 terat. manet Verbum quasi otiosum :
 ô nihilominus officiosum & negotio-
 sum Verbum ! cum filet silentij lau-
 des,

M

des,

des, prædicat, & linguam nostram iniquitatis universitatem exemplo suo resonat. Eja Domine JESU, vel jam nunc loquere, ex quo Pater audiri te jussit intonans illud super aquas multas: Ipsum audite. Mirum, ne tunc quidem loqui cœpisse, sed ductum à spiritu in desertum siluisse, ad eò silentij tenax loquacitatem nostram increpat. (a) Sed quousque files, quousque dissimulas, ô Verbum Patris, æterna Dei Panegyris. Quamdiu virtus & Dei sapientia quasi infirmus aliquis & insipiens lates in populo? quamdiu nobilis Rex, & Rex cœli abri filium te pateris appellari pariter & putari? Etenim Lucas Evangelista testatur: Quoniam adhuc filius Joseph putabatur. O humilitas virtus Christi, quantum confundis superbiam nostræ vanitatis! Parum a quid scio, vel magis mihi scire video, & iam silere non possum, impuden-

(a) Bern. ser. i. Epiph.

denter me & imprudenter ingerens
& ostentans promptulus ad loquen-
dum, velox ad docendum, tardus ad
audiendum. Et Christus cùm tanto
tempore silebat, cùm seipsum abscon-
debat, nunquid inanem gloriam me-
tuebat? Quid timeret ab inani glo-
ria, qui est vera gloria Patris? utique
timebat, sed non sibi. Nobis timebat
ab illa, quibus noverat esse timen-
dum, nobis cavebat, nos instruebat.
Tacebat ore, sed instruebat opere, &
quod postea docuit verbo, jam doce-
bat exemplo. Nam de infantia Do-
mini parum aliquid audio, ex tunc
jam usque ad tricesimum annum nil
invenio.) Pone, Domine, exemplo
tuo silentium, custodiam ori meo, &
ostium circumstantiæ labijs meis; re-
cedat à me garrulitas, insipientiæ cer-
tum argumentum, detractionis janua,
scurrilitatis dux, mendacij opifex,
compunctiois desolatio, acediæ au-
thor, & curiositatis evocatrix, licen-

tiosæ cujusdam libertatis parens & indevotionis, malorum denique universitas. Porrò si futuram agitas de verbis otiosis discussionem, non valdè displicebit silentium.

§ 2.

Silentij pacisque parens & custos solitudinis amor. Christus exegit totam ferè ætatem in solitudine procul à turbis. Vox ejus est (a) : *Similis factus sum pellicano solitudinis, & factus sum sicut nycticorax in domicilio, sive in parietinis in ruinis Vigilavi, & factus sum sicut passer solitarius in tecto.* Duxit charissimos suos seorsum, maxime cum transfiguratus est ante eos, & hæc denique clausula transfigurationis fuit, ut neminem viderent discipuli, nisi JESUM solum. O beatam cordis solitudinem, cum in solum JESUM aspectus mentis intenditur! Hoc uno vivebant contenti etiam exulantes in Ægypto, & peregrinantes Maria &

(a) Ps. 110.

& Joseph. Martha queritur, quòd relicta sit sola ministrare, & Christus ei solitudinem exprobrat, monetque in turba plurimorum turbari. Zacchæus voluit JESUM videre, at non poterat præ turba. (b) Humilis enim erat, turba superba erat, & ipsa turba ad videndum benè Dominum, sicut solet turba seipsam impediabat; ascendit à turba, & vidit JESUM non impediente turbâ. Turba enim dicit humilibus, humilitatis viam gradientibus, injurias suas Deo dimittentibus, vindictam de inimicis non requirentibus: turba insultat, & dicit: indefense, qui te non potes vindicare. Turba impedit, ne videatur JESUS, turba glorians & exultans quando potuerit se vindicare, impedit ne videatur ille, qui pendens ait: Pater, ignosce illis, quia nesciunt quid faciunt. Hunc ergò volens videre Zacchæus, in quo figurabatur persona

M 3

humi-

(b) *Aug. ser. 8. de verb. Ap.*

humiliū, non attendit turbam impediētem, sed ascendit sycomorum quasi fatui pomi lignum, crucem. Esto itaque cum paucis, o Christiformitatis amator, procul à turba & hominum, & negotiorum angustam viam insiste, per quam ingrediuntur pauci; non latam illam, quæ ducit multos ad perditionem. Noli attendere quæ turmatim itur, sed quæ eundum est. Quoties inter homines fuisti, minor homo redisti: toties melior fueris, quoties tecum tacitus habitaveris: quod si malus tu cum malo te melior sis, quid si cum Homine-Deo solus cum solo in solitudine saltem interiori cordis vivere assuescas? evades brevi homine major homo, ac si fas dicere, Deus homo. Sed fugimus plerumque ut Adam reus, & fratricida Cain à facie Domini, fugimus à nobis ipsis toti foras effusi in vana & noxia, sicut ij, quibus domi malè est, cum rixosa conjugè, nempe conscientia nostræ que-

PARS SEPTIMA
querulis clamoribus , propriæque
turpitudinis aspectu exterriti fugi-
mus ad turbas. Et ubi sumus quando
nec Jesu, nec nobis præsentibus sumus?
Duc, ô Domine Jesu, animam meam
tecum in solitudinem, & loquere ei
ad cor, ut neminem in omnibus vi-
deat, nisi solum JESUM.

C A P U T V.

*Christiformitas cum IESU abscondi-
to in Oratione.*

§. I.

Q Uanam fuit maxima Jesu infan-
tis in utero, quæ pueri, quæ ado-
lescentis, ac juvenis, quæ tot annos
absconditi occupatio? fallor si ma-
jor ulla fuit, quàm oratio. Vacabat
& videbat, quoniam suavis est Domi-
nus. In templo corporis sui quid fa-
ceret anima sanctissima? orationem
suam in sinu suo ad Verbum, ad Pa-
trem converteret. Domus ejus corpus
ejus, domus orationis. An hoc ipsum
significavit, quod in templo rema-

M 7

nens

nens dixit: in his quæ Patris mei sunt, oportet me esse? Quomodo zelabat orationem, quem zelus domûs orationis comedit, & (quod aliàs contingit nunquam) mitissimum flagello armavit. Fractus diurnis negotijs pernoctabat in oratione Dei, factus in agonia prolixius oravit, etiam pro transgressoribus in cruce rogavit: Nimirum semper oravit, & nunquam defecit, ac ne momento quidem seu vigil, seu dormiens in victum ab oratione animum relaxavit. Quanto opere illam nobis commendatam voluit, ad quam continuo exemplo, adhortatione crebrâ, dictato etiam orandi modo nos informavit? Hanc scilicet nobis patrimonij loco reliquit thesaurorum divinorum clavim, ut quod est imbecillibus pullis ac infantibus clamosa vox, hoc sit nobis semper infirmis egenisque oratio, ad invocandam parentem optimam Dei providentiam. Esto nobis perpetua divini auxi-

auxilii necessitas, ut perpetua sit oratio. Magnum planè beneficium, magna illa necessitas, qua compellimur mendici Dei continenter accedere ad Deum & illuminari, ipsoque accessu ad summum bonum nostrum perfici. Aurea catena illa necessitas, qua nos Deus sibi devinctos tenet, ne recedamus ab illo, recessuq; ipso deficiamus. Duplex cordis Christiformis motus ad Deum oratio, qua spiritum attrahendo respirat, & gratiarum actio qua spiritum authori suo remittendo aspirat. Oratio denique cor levat in cœlum ne putrescat in terra. Quocumque se illud converterit, in terrenis rebus amaritudinem invenit: unde dulcescat non habet, nisi orando levet se ad Deum, quoniam tu Domine suavis & mitis. Verum ô miseriam cordis humani! sic aggravatur pondere terrenæ inhabitationis, ut vix possit in cœlum assurgere. (a) Ad ipsum Deum cogi-

M 5

tan-

(a) Aug. Psal. 102.

276 CHRISTIFORMITAS,
tandum sicut dignum est ab homine
cogitari Deum quanta impediunt?
quanta revocant, quanta à sublimi in-
tentione detorquent? quanta inter-
pellant? quæ turba phantasmatum?
qui populi suggestionum? totum hoc
in corde humano tanquam de vermi-
bus hujus corruptionis scatet.) (b) At-
tendat quisq; quanta aguntur in cor-
de humano, & quemadmodum ipsæ
plerumque orationes impediuntur
vanis cogitationibus, ita, ut vix stet
cor ad Deum suum: vult se tenere ut
stet, & quodammodo fugit à se, nec
invenit cancellos quibus se includat
aut obices, quibus retineat avolatio-
nes suas & vagos quosdam motus, &
stet jucundari à Deo suo. Vix est ut
occurrat stabilis oratio inter multas
orationes. diceret unusquisq; contin-
gere sibi & alteri non contingere, nisi
inveniremus in scripturis Dei David
orantem quodâ in loco & dicentem:

Quo-

Quoniam inveni Dñe cor meum ut orare ad te. Invenire se dixit cor suum, quasi soleret ab eo fugere, & ille sequi quasi fugitivum, & non posse comprehendere & clamare ad Dominum. Quoniam cor meum dereliquit me. Sed tu Domine suavis & mitis, & multæ misericordiæ omnibus invocantibus te. Patitur mitis ista nostra, & expectat tamen à nobis orationem ut perficiat nos: & quando illi eam dederimus, accipit gratè & exaudit, nec meminit tantas, quas inconditè fundimus, & accipit unam, quam vix invenimus. Quis enim est homo, cum quo si amicus ejus cœperit colloqui, & noluerit ille respondere colloquutioni ejus, & iste viderit eum averti à se, & aliud loqui ad alium, quis est qui hoc ferat? Aut si fortè interpellas judicem, & constituas eum loco ut te audiat, & subito cum ad eum loqueris, dimittas eum, & incipias fabulari cum amico tuo. quando te tolerat? Et

tamen tolerat Deus tot corda precantium & diversas interim res cogitantium, omitto dicere & noxias, omitto dicere aliquando perverfas & inimicas Deo, nam ipsas superfluas cogitare, injuria est ejus, cum quo loqui cœperis. Oratio tua locutio est ad Deum. Quando legis Deus tibi loquitur, quando oras, cum Deo loqueris. Quotiescumque ante me stetisti (puta Deum dicere) tanta vana & superflua cogitasti. Quid tu ad ista aliud respondeas, nisi quia tu suavis es Domine ac mitis? Mitis es tolerans me, ex aegritudine defluo, cura & stabo, confirma & firmus ero, donec autem facias, toleras me, quia tu suavis es Domine & mitis, & multum misericors. Non enim solum misericors, sed & multum misericors. Abundat enim iniquitas nostra, abundat & tua misericordia.

§. 2.

AT multum misericors quidem es, sed invocantibus te. (a) Ecquid invocas o anima? Invocas quicquid amas, invocas quicquid in te vocas, invocas quicquid vis ut veniat ad te. Porro si Deum propterea invocas, ut veniat ad te pecunia, ut veniat ad te hereditas, ut veniat ad te secularis dignitas, illa invocas quæ vis ut veniant ad te: sed Deum tibi adiutorem ponis cupiditatum, non exauditorem desideriorum. Deus bonus est, si det quod vis. quid si malè vis? nonne erit tibi magis non dando misericors? Exauditur diabolus petens ire in porcos & Jobum tentare, non exauditur Apostolus, petens ut Angelus sathanæ recederet à se; exaudivit Deus, quem disponebat damnare, & non exaudivit eum quem volebat sanare. Nam æger petit multa à medico, non dat medicus, non exaudit ad voluntatem,

M 7

ut

(a) *Ibid.*

ut exaudiat ad sanitatem. Ergo medicum tuum pone Deum, pete ab illo salutem, & salus tua ipse erit: invoca Deum tanquam Deum, ama Deum tanquam Deum, illo nihil melius est, ipsum desidera, ipsum concupisce. Si verè Deum invocasti, certus esto, quia id fortè quod volebas temporaliter ideo non dedit, quia non tibi proderat. Nos nescimus quid oremus, sicut oportet, orat pro nobis spiritus Christi, & postulat cum gemitibus inenarrabilibus. Sit ipse nobis templum Dominus Jesus, petamus in nomine ejus, petamus ipsum. Sic oratio mea in sinu meo convertetur, cum in humanitate Christi, quæ veluti sinus maternus nobis admittendis patet precabor, quasi proximum, ut quasi fratrem nostrum sic complacebam de Christo meditans, Christum orans. Hæc mihi erit unio velut hypostatica oratio commerciumque continuum cum Christo Jesu. Hæc animam meam levabit ad
Do-

Dominum, ut mente quoad poterit ei
adhærescat sine continenter, at crebris
certè ignitisque orationum evi-
brationibus, perpetua verò prece
operosa quæ in ipsa operatione ex u-
nius Dei nutu desiderioque suscepta
consistit, ut vel sic saltem sine inter-
missione orem. Ita denique gloriam
Domini cogitatione ac opere specu-
lantes transformabimur, Christifor-
mabimur à claritate in claritatem,
tanquam à Domini spiritu animati.

C A P U T VI.

*Christiformitas cum Iesu abscondito
in Obedientia.*

S. I.

Siratione duce sinerent parvuli ita
se duci tractarique, ut quotidie
matris ad nutum reguntur, versantur
in omnem partem, fasciis stringuntur,
lactantur, nam illi Obedientiæ laude
excellerent: atqui Christus Jesus pru-
dens sciensque, licet infans infanti-
lem istam tractabilitatem habuit, Pa-
tri

tri quidem factus obediens usque ad mortem crucis, & quæ placita sunt ei faciens semper, subditus verò parentibus, subditus postremo Herodi, quali monstro! etiã terroribus & Pilato obtraditam ei & Deo, per Tiberiũ Imperatorem scelestissimum authoritatem. O admirabilem obediendi formam! Deus homo obedit Deo & homini, ut inobediens homo discat obedire Deo, tum homini propter Deum. (a) Promerendi siquidem Dominum virtus est obedientia, quàm possum verissimè dicere solam esse virtutem omni creaturæ rationali agenti sub Dei potestate, primumque esse vitium tumoris ad ruinã suã potestate velle uti, cuius vitii nomen est inobedientia. (b) Filius minor qui voluit in sua potestate substantiam suam, quæ illi apud patrem optimè servabatur: factus suæ potestatis profectus est in regionem longinquam, hæsit principi malo,

(a) Aug. Gen. lib. I. c. 6. (b) Id. Ps. 70.

malo, porcos pavit, fame correctus est, qui saturitate superbus abscesserat. Ergo quisquis ita vult esse similis Deo ut ad illum stet, subjiciat illi animam suam, non ab illo recedat, ei cohaerendo per debitam obedientiam signetur tanquam ex annulo cera, illi affixus habeat imaginem ejus. Si autem perversè voluerit imitari Deum, ut quomodo Deus non habet à quo regatur, sic ipse velit sua potestate uti, quid restat nisi ut recedens ab ejus calore torpescat, recedens à veritate vanescat, recedens ab eo quod summè atque incomparabiliter est, in deterius mutatus deficiat? Hoc diabolus fecit, imitari Deum voluit sed perversè, non esse sub illius potestate, sed habere contra illum potestatem. (c) Non solùm voluit esse similis altissimo, sed etiam ipse & omnis superbus extollitur supra omne quod creditur, aut quod colitur Deus.

Vult

(c) *Bern. Ser. 4. vigil. Nat.*

Vult enim Deus fieri voluntatē suam,
dæmon & superbus vult fieri suam.
Jam videtur æqualitas, sed attende
male congruam proportionem; Deus
quidem in his tantum quæ ratio ap-
probat, suā vult fieri voluntatem; dæ-
mon verò & superbus, & cum ratione
& contra rationem Homo autem po-
situs sub præcepto audivit à Domino
Deo. Nol' tangere. Quid? hanc ar-
borem. (d) Si bona est, quare non
tango? si mala est, quid facit in para-
diso? quia bona est, sed nolo tangas.
Quare non tango? quia obedientem
te volo non contradicentem servum:
Serve, audi prius Domini jussum, &
tunc jubentis disce consilium. Bona
est arbor, nolo tangas, quare? quia
Dominus sum, tu servus. Hæc tota
causa est. Quomodo eris sub Domino,
nisi fueris sub præcepto? Non potuit
Deus perfectius demonstrare, quan-
tum sit bonum obedientiæ, nisi cum
prohi-

(d) *Aug. ubi suprâ.*

prohibuit ab ea re, quæ non erat mala: Sola ibi obedientia tenet palmam, sola ibi inobedientia invenit pœnam. Bonum est nolo tangas, bonum est, sed obedientia melior est. Proinde cum tetigeris numquid arbor illa malum erit, ut moriaris, sed inobedientia te subiecit morti, quia prohibita tetigisti.) Subditus itaque esto Domino, nec mortali, nec veniali, quoad poteris admissio peccato, quæque sunt ei placita, etiamsi non præceperit, facito semper.

§. 2.

NEc Deo solum, sed etiam homini propter Deum debetur Obedientia, ac justo planè iudicio: ut qui Deo subijci noluit homo, subijciatur etiam homini, imposuisti homines super capita nostra. (a) Nec dedignandum servo quod præcessit in Domino. Siquidem non est servus major Domino suo. Ille enim cum jam crevisset

ætate

(a) Bern. ser. 3. de Circ. & ser. 19. Cant.

286 CHRISTIFORMITAS,
ætate & sapientia, & gratia apud
Deum & homines, cum jam duode-
cim annorum esset & remansisset in
Hierusalem, & dixisset in his quæ pa-
tris sui erant oportere se esse: Non
acquiescentibus parentibus ejus, se-
qui illos in Nazareth non despexit
magister discipulos, Deus homines,
Verbum & sapientia fabrum & fœ-
minam. Quid? etiam addit sacra hi-
storia: Et erat, inquit, subditus illis.
Quousque sapiens eris in oculis tuis?
Deus se mortalibus credit & subdit,
& tu in viis tuis adhuc ambulabis? O
vos qui vestri curam semel superiori-
bus credidistis, quid rursus de vobis
vos intromittitis?) (b) Quàm pauci
inveniuntur in hac perfecta obedien-
tiæ forma, qui suam ita abjecerint vo-
luntatem, ut ne ipsum quidem cor
propriam habeant, ut non quid ipsi,
sed quid Dominus velit omni hora, re-
quirant cum Saulo dicentes sine inter-
missio-

(b) *Idem Ser. I. in convers. S. Pauli.*

missione: (c) Domine quid me vis facere:
& illud Samuelis, loquere Domine
quia audis servus tuus. Heu plures ha-
bemus Evangelici illius cæci, quàm
novi Apostoli imitatores! quid vis, ait
Dominus ad cæcum illum, ut faciam
tibi? quanta est miseratio tua Domine
quanta dignatio tua! sicine Domi-
nus servi quærit ut faciat voluntatem?
verè cæcus ille quia non consideravit,
non expavit, non exclamavit, absit
hoc Domine, tu magis dic quid me
facere velis, sic enim decet, sic omni-
no dignum est non meam à te, sed à
me tuam quæri & fieri voluntatem.
Sic profecto, sic multorum usque ho-
die pusillanimitas & perversitas exi-
git, ut ab eis quæri oporteat, quid vis
ut faciam tibi, non ipsi quærant Do-
mine quid me vis facere, sed occultè
vel apertè fatagentes, ut quod habent
in mente hoc eis spiritualis Pater in-
jungat, religiosæ petitionis obtentu
imperent potius prælatis suis, quam

(c) Act. Reg.

impe-

impetrent precibus armatis quod lubet extorquentes. Considerare necesse habet minister & vicarius Christi, quid sibi præcipi velint, non ipsi considerant quæ sit voluntas præceptoris. Non est obedientia eorum plena, non in omnibus parati sunt obsequi, non per omnia sequi proposuerunt eum, qui non suam, sed Patris venit facere voluntatem. Quique ne perderet obedientiam perdidit vitam. Discernunt & dijudicant eligentes in quibus obediant imperanti, imò in quibus præceptorem suum, ipsorum obedire necesse sit voluntati. Hujusmodi etsi tolerari se videant & condescendi timeant, ne ab utentibus patientia & benignitate Prælati, fiat tandem multitudo exhibitæ miserationis, cumulus justæ damnationis.)
(d) Disce homo obedire, disce terra subdi, disce pulvis obtemperare. De auctore tuo loquens Evangelista, &
erat

(d) Bern. hom. I. Missus est.

erat, inquit, subditus illis, haud dubium quin Mariæ & Joseph. Erubescere superbe cinis, Deus se humiliat, & tu te exaltas? Deus se hominibus subdit, & tu dominari gestiens hominibus, tu te proponis auctori? utinam mihi aliquando tale aliquid cogitanti, Deus respondere dignetur, quod & suo increpando respondit Apostolo: Vade, inquit, post me Sathana, quia non sapis ea quæ Dei sunt. Quoties enim hominibus præesse desidero, toties Deum meum præire contendo, & tunc verè sapio ea quæ Dei sunt. De ipso namque dictum est, & erat subditus illis. Si hominis ô homo imitari dedignaris exemplum, certè non erit tibi indignum sequi auctorem tuum.) Væ illis qui præsumunt, si non profunt, projecti sunt, non provecti, non præeunt, sed pereunt. Dicite obedienti quoniam bene. In voluntate superiorum hoc est Dei, sicut in pace in idipsum dormiat, & requiescat.

(e) Sed

(e) Sed jam tibi in ipsa obedientiæ via aliqua fortassis dura, & aspera occurrere possunt, ut accipias interdum præcepta nonnulla, quæ licet salubria sint, minus tamen suavia videantur. Hæc si molestè cœperis sustinere, si dijudicare Prælatum, si murmurare in corde, etiamsi exterius impleas quod jubetur, non est hæc virtus patientiæ, sed velamentum malitiæ. Dic animæ tuæ: veruntamen Deo subiecta esto anima mea, quoniam ab ipso patientia mea: necessaria est patientia, per quam omnia dura & aspera tacita amplectaris conscientia, te magis dijudicans & durius arguens, cui nimirum displicent, quæ ad salutem sunt: & in cogitatione tua semper partem magistri, quoad potes adversus te metipsum juvans: teque in omnibus accusare, ipsum verò magis excusare laborans.) Magnum est omnino sic vincere semetipsum, ac talis obedientia

(e) *Idem Ser. 3. de Circ.*

tia melior est, quàm victimæ. Ipsa est octava dies coronam virtutum absolvens, sicut octava dies eadem cum principio hebdomadis per motum circularem recurrens velut coronam erotundat: in ea circumciditur puer, & nomen JESU imponitur: circumcidit enim, ut nihil plus, nihil minus, nihil aliter, quàm imperatum sit, fiat, & nomen veri imitatoris JESU communicat. At enim dyscoli fortè imperant Principes, Magistratus, Prælati. Etiam Dominis dyscolis sicut Christo in simplicitate cordis obedire servi præcipiuntur ab Apostolo, quanto magis ingentii ac voluntarij ex voto servi? Christus agnovit Patrem in Herode, in Pilato, in tortoribus, & illis obedivit ut Patri: tu in Christianis Principibus & Magistratibus, in Ecclesiasticis ac Religiosis Prælatiis Christum agnoscere, Christo obsequi gravaberis? vide ne fatuè voluntariam corrumpas subjectionem, ac

N

VI

vitio tuo in turpem servitutem, & quæstuoso famulatu viliores ac inutiliores obedientia tua degeneret. Nil meriti apud Deum acquirit, nil de onere obediendi minuit, qui homini serviliter & ex timore obedit, non Christo ex amore imitandi. Porro qui murmurat adversus Prælatum, conspuat Christum, & qui non promptè ac hilariter obedit, non portat inter ubera fasciculum myrrhæ dilectum suum, sed velut scœnum stridula rota carri trahit JESUM.

§. 3.

PAtere, Religiose Lector, hîc tibi ad tantæ virtutis praxin proponi præclarum Religiosæ obedientiæ decalogum à magno obediendi Magistro P. N. S. Ignatio traditum Societati, cujus characterem præcipuum voluit esse obedientiam. Decalogum hunc solebat Ribadeneira eximius ille agiographus appellare testamentum B. P. N. Codicillum ego dixerim, si
ad

ad auream illam epistolam de obedientia tribus ante annis ab eo scriptam compares. Is anno, qui supremum ejus vitæ præcessit, ut memorat Sacchinus histor. soc. l. 7. Cùm doctum alioqui, ac strenuum sacerdotem, sed in rebus agendis suæ tenacem sententiæ, tandem indomabilem sociorum albo erasisset, advocato ad se P. Joa. viro, qui Polancum secretarium in scribendis epistolis adjuvabat. Ad eum, inquit, testatum volo societati sit de obedientia quid mihi animo sederit, continuoque hæc dictavit Hispanicè: I. debeo omninò & in omnes partes coram Deo Domino nostro, coramque Præside meo resignatus esse. (Resignatio autem Religiosis viris est certa & liberalis voluntas, quâ inferiores omninò permittunt sese, & tradunt potestati arbitrioque regentium) II. Debeo optare ut ab eo Præside regar ac ducar, qui ad judicium mei & intelligentiæ ab-

negationem intentus sit. III. Debeo cunctis in rebus, unde peccatum absit, voluntatem ejusdem Præsidis, & non meam sequi. IV. Triplex est obediendi modus: unus, cum ex virtute obedientiæ jubeor, ac bonus est: alter, cum proponitur solum, ut agam hoc vel illud (hoc est, ita parata est voluntas ad obtemperandum, ut non expectet præceptum) isque est melior. Postremus, cum aliquid efficitur ex aliquo tantum signo cognita voluntate Præsidis, quamvis nec jubeat, nec proponat, isque est longè optimus, nempe ut qui obediendi alacritate nec imperij summi necessitatem, nec mandati denuntiationem expectat. V. Nullam debeo rationem habere, numqui mihi præest, maximus sit, an mediocris, an minimus: Verùm mea omnis devotio obedientiæ esse debet propterea, quòd locum Dei tenet; nam ea distinctio obedientiæ vim perdit.

VI.

VI. Cùm opinione aut iudicio meo id quod Præses mihi injungit, contra conscientiam meam, aut peccatum videtur esse, & Præsidi contra videtur, debeo ei credere, ubi clara ratio non repugnat. Quod si id à me nequeo impetrare, certè debeo meo iudicio meâque sententiâ abdicatâ remittere iudicio ac deliberationi unius aut duorum, aut trium. Huc verò nisi perveniam, longè absum à perfectione & partibus ijs, quæ in homine re ipsa religioso desiderantur. VII. Denique debeo non esse meus, sed eius qui creavit me, & qui locum illius teneat, ut quemadmodum pilula ceræ duci se sinit, ita ego tractari me ducique sinam vel in scribendis recipiendisque literis, vel in alloquendis hominibus his aut illis devotionem in eo, quod mihi mandatur, meam omnem reponens. VIII. Debeo habere me perinde ut cadaver, cui nec voluntas, nec intelligentia subest. Deinde

dè velut parvula effigies Crucifixi, quæ sine ulla difficultate verti se quamcunque in partem sinit. Postremò debeo me fingere quasi baculum in manu senis, quem ubi voluerit, & ubi commodum ei sit, ponat: ita debeo paratus esse, ut religioni usui sim, & obsequar quamcunque rem mihi mandaverit. IX. nec petere, nec rogare ex moderatore debeo, ut me in hæc vel illa mittat loca, ut huic alijve præficiat muneri; verùm cogitationes meas aut voluntates proponere, propositasque humi abjicere iudicio omni atque integrâ demandandi potestate relictâ moderatori, ut quod censuerit ille, quodque mandaverit, pro optimo iudicem atque habeam. X. Tamen in levibus ac bonis rebus licuerit veniam petere, ut stationes sacras obeundi, aut aliquid beneficij petendi, & quæ similia sunt, animo ita comparato, ut quod concessum negatumve fuerit, id præstare censeatur.

At-

Atque hætenus Decalogus; nam præceptum ultimum & undecimum spectat ad paupertatem. Hæc porro faciat qui in proximi salutem incumbit, & vir obediens loquetur victorias. Audiet illud Abrahamo dictum (a): *Quia obedisti voci mea, faciam te in gentem magnam*, nempe Patrem credentium. Sic Indiarum Apostolus in gentem magnam factus creditur, quia promptissime obedivit voci mittentis eum S. Ignatij. Sic denique JESUS obediens Patri usque ad mortem, JESU, hoc est, Salvatoris nomen implevit.

(a) Gen. 12.

C A P U T VII.

Christiformitas cum IESU prædicante in Mansuetudine.

Q UOD cœperat facere JESUS nascens, hoc cœpit perrexitque dicere prædicans. Quidnam illud? *Discite à me, qui mitis sum & humilis corde. Quid mitius infante*

N 4

Deo?

Deo ? Tunc apparuit humanitas & benignitas Salvatoris nostri Dei omnibus hominibus erudiens nos. Ad quid erudiens ? Discite à me quia mitis sum, etiam se mitem præponit humili sibi, prius mitem disci volens, quàm humilem. Ac humilem quidem jam vidimus cap. 2. nunc mitem videamus, admiremur, imitemur. (a) Apparuit in Christo humanitas & benignitas Salvatoris nostri Dei: apparuerat antè potentia in rerum creatione, apparebat sapientia in earum gubernatione; sed benignitas misericordiæ nunc maximè apparuit in humanitate miserationibus affluens, supereffluens charitate. Quid tu times, ô homo ? quid trepidas, à facie Domini quia venit ? Noli fugere, noli timere, non venit cum armis, non puniendum ut olim in paradiso Adam, sed salvandum requirit ; & ne fortè dicas : etiam nunc vocem tuam audi-
vi,

(a) *Ber. ser. I. Nat.*

vi, & abscondime, ecce infans est & sine voce; nam vagientis vox magis miseranda est, quam timenda, aut si cui fortè terribilis, sed non tibi: parvulus factus est, tenera membra Virgo Mater pannis alligat, & adhuc timore trepidas? Ex quo in nostra venit, facilis ad indulgentiam erit: denique parvulus est, leviter placari potest: quis enim nesciat quòd puer facile condonat? Et quomodo non esset clemens, cui perennis accubitus est paternæ benignitatis diversorium. (b) Illi fons pietatis æterna est mansio, illi familiaris suavitas, illi substantialis vel potius consubstantialis bonitas est: illi ideò totum quod est, de Patre est, ut nil prorsus in regia maiestate, nisi paternum peccatorum trepidatio suspicetur. Sed ne infantem tantum fuisse mitem putes, totam ejus vitam percurrere, & ubique mitem, ac benignum invenies. Mox apparuit ad præ-

N 5

di-

(b) Ber. ser. 42. Cant.

dicandum, & columba super eum apparuit, spectante ac testante Joanne, quid & Agnum Dei palam prædicavit. (c) Nec incongruè ad indicandum Agnum Dei venit columba, quia nihil melius agno convenit, quàm columba: quod agnus in animalibus, hoc columba in avibus est. Summa utriusque innocentia, summa mansuetudo, summa simplicitas. Quid enim sic alienum ab omni malitia, sicut agnus & columba? Nocere cuiquam nesciunt, lædere non noverunt. (d) Columba gemit ex amore, osculatur osculo pacis, non laniat ut corvi, de frugibus terræ vivit, innocens ejus victus est, quod verè mirandum est in columba: sunt passerres brevissimi, qui vel muscas occidunt, nihil horum columba; non enim de morte pascitur. Hoc symbolum mansuetudinis Christi, de quo prædictum est (e) quòd

Ca-

(c) *Ber ser. i. Epiph.* (d) *Aug. tract. in Ioan.* (e) *Is. 42.*

*Calamum quassatum non conteret, nec li-
num fumigans. Dicite, ait Spiritus non
commotionis, sed auræ tenuis, & non
jam ignis ante ipsum præcedentis, di-
cite filie Sion animæ studiosæ Christi-
formitatis: (f) Ecce Rex tuus venit tibi
mansuetus. Regnavit enim à ligno cru-
cis patiens, non à baculo timoris con-
fringens. Unctus oleo benignitatis
regnavit propter veritatem & man-
suetudinem, specie suâ & pulchritu-
dine suâ non dominatus majestate in-
tendens ac procedens. Quid huma-
nius homine-Deo cum hominibus
conversante? Rudes discipulos per-
indè cum eo ferè ut cum æquali agen-
tes, & manibus suis eum contrectan-
tes, osculantes, convivantes, parum si-
ne dubio memores ac reverentes tan-
tæ majestatis, quanta mansuetudine
tolerat.) non increpat identidem, non
indignatur, denique non habet amari-
tudinem conversatio, nec tadium convictus*

N 6

il-

(f) Matth. 21.

382 CHRISTIFORMITAS,
illius. Exierunt aliquando ipsimet discipuli cum vinculis tenere eum, dicentes; quia in furorem versus est, an excanduit? cum de passione sua locutus esset, continuo contentio orta est, quis videretur eorum esse major; instruxit quidem, an etiam increpuit acerbius? corripuit certe zelo indignationis accensos, caeloque ignem evocare cogitantes adversus Samaritanos inhospitales, negans hunc esse spiritum suum. Imperant caeco clamanti ut taceat: ipse vero ad caecum, quid vis ut faciam tibi, o benignitas! abigunt parvulos; at ipse: finite parvulos venire ad me, eos blandè complectitur, ac tales esse discipulos admonet. O humanitatem! Peccatoribus autem quàm facilis ac propitius! Samaritanæ quàm affabilis hortator! Quàm benignus Magdalenæ advocatus & laudator! Quàm indulgens adulteræ iudex! Pastor bonus ovem perditam quærit, non deserit, inventam
non

non verberat, sed humeris imponit, & gratulari sibi Angelos propterea jubet. Prodigum filium reversum quantâ benignitate excipit? Rogatus quoties indulgendum fratri, quando in nos peccaverit: non septies tantum, sed usque ad septuagies septies, hoc est, sine numero dimittendum monet. Denique pertransiit benefaciendo & sanando omnes. Ultrò se obvium miseris ingessit, provocavit omnes ad petendum, invitavit sitientes ad potandum, laborantes ad reficiendum. Quid quòd etiam latroni paradisum promisit ac dedit: Quid quòd Judæ proditoriè osculanti non irascitur, sed Amice, inquit, ad quid venistis? Quid quòd Judæis dæmonium habere illum convitiantibus nîl acerbius respondet? sed omninò tacet, ne tacitus altum sub pectore vulnus premere videatur: Ego, inquit *dæmonium non habeo*. Quid colaphum impingenti servo? *Si malè locutus sum, &c.* Quid fla-

N 7

gel-

304 CHRISTIFORMITAS,
gellantibus, quid crucifigentibus?
Cum pateretur, non comminabatur, tra-
debat autem iudicanti se injustè, nec red-
didit malum pro malo, nec maledictum pro
maledicto; sed tanquam agnus mansuetus,
qui portatur ad victimam, coram rudente
se obmutuit: obmutuit autem? imo
clamavit: Pater ignosce illis. Quid quòd
gloriosus è cælo Saulum quærivit, ac
de persecutore fecit prædicatorem?
Quot hodieque extant, quibus male-
dicentibus benedicit, & benefacit ijs,
qui oderunt illum gratis, nec pluit
tantum super inimicos suos, solemque
oriri facit, sed etiam sanguinis sui
merita velut cruentum imbrem super
eos ubertim effundit, licet illi retri-
buant mala pro bonis, sterilitatem a-
nimæ suæ. Potestne fingi aut excogi-
tari mansuetudo major? Meritò igitur
sponsa ei, tametsi masculo, tribuit
ubera (g), eaque meliora vino prædi-
cat. Meritò canitur Patri (h): Memen-
to

(g) Cant. 1. (h) Psal. 131.

to Domine David, JESU scilicet Filij David, & omnis mansuetudinis ejus. Merito Paulus (i) obsecrat per mansuetudinem Christi. At enim sœvit interdum Christus in Phariseos & Scribas vœ ! crebrum ac horrificum detonans: in ementes ac vendentes in templo, flagellum exhibens: in Petrum, sathanam vocans: in Matrem, duriusculè mulierem compellans: in filios Zebedæi, quid peterent nescire exprobrans: in Chananaeam, canem appellans. Denique etiam convescens ante ascensum, exprobravit & increpavit duritias cordis discipulorum, qui euntes in Emaus, stultos & tardos corde ad credendum sigillavit. At sœvit interdum & columba, pugnatque pennis ac rostro, pro nido suo, sed sine felle sœvit: Et Salomon in throno stipatus leonibus sedet, sed eburneis leonibus. Etiam JESUS iratus misericordiæ recordatur. Increpat Phari-

(i) 2. Cor. 10.

306 CHRISTIFORMITAS,
risæos, sed ad medelam: Petrum du-
rius appellat, sed erudit ad meritum:
Matrem verbo non lædit conscientiam
reverentiæ & amoris, sed ut eam præ-
paret miraculum in ejus gratiam
factum. Noverat ille cui loqueretur.
Et quis loqueretur illa non ignora-
bat. Denique ut scias quomodo re-
sponsum ipsum acceperit, aut quan-
tum de Filij benignitate præsumpse-
rit, ait ministris: Quæcunque præce-
perit vobis, servate, & facite. (k) Fi-
lios Zebedæi utrumque à dextris lo-
cat inter electos supra quàm ambie-
bant per matrem, imò Joannem supra
pectus recumbentem portat. Chana-
næam laudat, & filiam sanat. Flagel-
lum vix posuit, & jam clamat: Qui
sitit veniat ad me, & bibat. Discipu-
los resurgens docet, & ascendens be-
nedicit illis. Sic sævit mansuetudo, sic
fervet non malignè, sed benignè be-
nè ignita, sydereo scilicet igne beni-
gni-

(k) Bern. serm. dom. 1. post octa. Epiph.

gnitas. Quid angusti pectoris hōmuntiones excandescitis indignabundi, non zelo disciplinæ, ut fallentes vosmetipfos fortè creditis, sed typho superbiæ? Videte ne vos potius exasperet contemptus vestri latens in culpa, unde ignescitis, quàm offensā Dei. Quid si alius, quid si Deus pari vobiscum zelo ageret? quid si tam districtus foret operum vestrorum censor, exactor, & iudex? Nimis ignari estis infirmitatis humanæ ac vestræ, si multa tolerare, indulgere, ac dissimulare nescitis. (l) *Erudimini qui iudicatis terram.* (m) *Discite subditorum matres vos esse debere, non dominos: stude- te magis amari, quàm metui. Et si interdum severitate opus est, paterna sit, non tyrannica; matres fovendo, patres vos corripiendo exhibeatis. Mansuescite, ponite feritatem, suspendite verbera, producite ubera, pectora lacte pinguescant, non typho*

tur-

(l) *Ps. 52.* (m) *Bern. ser. 23. Cant.*

308 CHRISTIFORMITAS,
turgeant. Quid jugum vestrum super
eos aggravatis, quorum potius onera
portare debetis? Cur morsus à ser-
pente parvulus fugit conscientiam sa-
cerdotis, ad quem eum magis oportu-
erat tanquam ad sinum recurrere
matris? si spirituales estis, instruite
hujusmodi in spiritu lenitatis, confi-
derans unusquisque seipsum, ne &
ipse tentetur: alioquin ille in peccato
suo morietur, sanguinem autem ejus,
ait, de manu tua requiram. Estote se-
dato semper animo, quicquid accide-
rit: mel & lac sint sub lingua vestra:
sint & favus distillans labia vestra. Si
correptio necessaria est, memores
estote illam esse pharmacum, quod
nisi suavitate temperetur, merum est
venenum. Nunquam sanabitur tur-
bulentâ increpatione delinquens, sed
irritabitur: fugite ergo laqueos ve-
nantium, & dæmonum vobis subji-
cientium iracundiæ & impatientiæ
faces, fugite à verbo aspero, sine fel-
le

le se vite ad emendationem, cum o-
pus est : *responsio mollis franget iram, &*
alienam, & vestram; mitissimus homi-
num Moyses, quem Deus in fide ac
lenitate ipsius sanctum fecit, monstra
placavit in verbis suis. Talium est re-
gere ac leges dare. Dulcis ipse ac rectus
Dominus, propter hoc legem dabit delin-
quentibus in via. Diriget idem mansue-
tos in iudicio, ne conturbetur in via
oculus eorum. Docebit mites vias suas,
via autem Domini misericordia &
veritas. Si mitissimi hominum Moy-
ses ac David electi sunt ad regendum
ferros in lege timoris, quales decet
esse qui regunt filios in lege gratia, in
regno charitatis. Pronuntiatum Do-
mini IESU est: Beati mites, quoniam ipsi
possidebunt terram, quam terram? Cor-
da hominum : & corda possidentes
quid non possident, succinit Psalter:
Mansueti hereditabunt terram. (n) Illa
terra Hierusalem sancta, liberabuntur
de peregrinatione ista, & in æternum
(n) Aug. Ps. 36.

vi-

vivēt cum Deo, & de Deo: *Et quæ erunt divitiæ ipsorum? quæ delitiæ? delectabuntur in multitudine pacis. Delectetur hīc impius in multitudine auri, in multitudine argenti, in multitudine mancipiorum, in multitudine postremo opum diversarum, vinolentiæ, lautissimorum & luxuriosorum conviviorum. Nonne etsi semper hæc haberet, plangendus esset? Quæ erunt autem divitiæ & delitiæ tuæ, o mansuete? multitudo pacis. Aurum tuum pax, argentum tuum pax; prædia tua pax, vita tua pax, Deus tuus pax. Quicquid desideras, pax tibi erit. Hic quod est aurum, non potest tibi esse argentum, quod vinum est, non potest tibi esse panis, quod tibi lux est, non potest esse potus: Deus tuus totum tibi erit: manducabis eum, ne esurias: bibes, ne sitias: illuminaberis ab eo, ne sis cæcus: fulciêris ab eo, ne deficias, possidebit te totum integrum & totus integer. Hæc est hæreditas mansue-*

fuertorum. (o) *Hæ sunt reliquæ hominibus
pacifico.*) (p) Quid agit in homine pa-
cifico pax mansuetudinis comes &
fructus? quid agit adhuc in hujus re-
gionis incertis, in ista peregrinatione
mortalitatis nostræ, cum adhuc
nemo est alteri conspicuus; nemo
videt cor alterius, quid agit pax)
de incertis non iudicat, incognita
non confirmat: proclivior est ad bene
credendum de homine, quàm ad malè
suspiciendum. Non se multum dolet
errare, cum benè credit etiam de ma-
lo. Perniciosum est autem, cum quis
malè senserit fortè de bono nesciens
qualis sit. Quid perdo si credo quia
bonus est? si incertum est, utrum sit
malus, licet quidem ut caveas ne
fortè verum sit: non tamen damnes
tanquam verum sit, hoc pax jubet)
hoc mansuetudo amat. Quare pacem,
& fugientem persequere eam etiam
cum honoris aut commoditui dispen-
dio, ut possideas ac hæredites terram

(o) Ps. 58. (p) Aug. Ps. 147. man-

mansuetorum, & delecteris ac delectes in multitudine pacis. (q) Omnino propter mansuetudinem, quæ in te prædicatur currimus post te Domine IESU, & persequimur pacem nostram & proximorum, audientes, quod non spernas pauperem peccatorem non horruisti confitentem latronem, non lacrymantem peccatricem, non Chananzam supplican-tem, non deprehensam in adulterio, non sedentem in Telonio, non supplican-tem publicanum, non negantem discipulum, non persecutorem discipulorum, non ipsos crucifixo estuos. In odore horum currimus, ut pacem mansueti, & pacificorum hæredita-tem capiamus.

(q) Bern. serm. 22. Cant.

CAPUT VIII.

*Christiformitas cum IESU predicante
in Charitate fraterna.*

DILECTIO proximi præceptum
Christi est, et si solum fiat, sufficit,
aje-

ajebat discipulus ille quem diligebat
JESUS. (a) *Hoc est preceptum meum, ut di-
ligatis: mandatum novum do vobis. Quo-
ties hoc ipsum Christus inculcat? E-
tiam Patrem rogat, ut in unitatem suæ
supparem, nos charitate compaginet:*
(b) *Pater sancte, inquit, serva eos in nomi-
ne tuo quos dedisti mihi, ut sint unum sicut
& nos. Et non pro eis rogo tantum, sed &
pro his, qui credituri sunt per verbum eo-
rum in me. Quis fidelium mentionem
sui nominatim fuisse tunc factam à
Domino Jesu ambigat? quis id cogi-
tans non exultet? quis non horreat
impedire per libertatem arbitrii, ne
JESUS exaudiatur pro reverentia sua?
Irrita Christi pro nobis vota reddi-
mus, si non diligimus fratres. Audi
rursus efflagitantem: Rogo ut omnes
unum sint, quanta quam perfecta
unitate? (c) *Sicut tu Pater in me, & ego
in te, & ipsi in nobis unum sint, nempe
adunante spiritu sancto, qui est oscu-
lum**

(a) *Ioan. 15.* (b) *Ioan. 17.* (c) *Ibid.*

lum Patris & Filii, per quem charitas in cordibus nostris diffunditur. Denique eò doctrinam, eò exempla sua teò dona spectare asserit, ut invicem diligamus. Ego, inquit, claritatem, quam dedisti mihi, dedi eis, ut sint unum sicut & nos sumus. (c) Et, Ego in eis, & tu in me, ut sint consummati in unum, ut cognoscat mundus, quia tu me misisti, & dilexisti eos, sicut & me dilexisti. Quam flagrantibus votis desiderat nobis unitatem inter nos qui sic eam mandat, sic commendat, sic flagitat? Quid quod ejusdem unitatis tam admirabile symbolum & instrumentum instituit Eucharistiam, ut multitudinis credentium sit cor unum & anima una, sicut ex multis granis unus panis vinumque unum expressum coalescit? Ipsemet corpore ac sanguine suo corda omnium nostrum velut glutino coagmentare voluit. Quid quod secum ut capite velut membra nos in unum corpus compaginavit, quò sicut unius corporis mē-

(c) *Ibid.*

bra

bra nos invicem adjuvemus? Aspice quomodo totum corpus convertatur in arumna, dum pes configitur spina, ut hanc avellat; quomodo uni membro dolenti vel gaudenti cætera condoleant vel congaudeant: hæc duo sunt scilicet ubera charitatis, compati & congaudere. Sed majus adhuc quiddam est, quòd non membra tantum sua, sed etiam sui vicarios instituit transfigurando nos in se per imputationem quamdam, ita singulorum personam induendo, ut quod cuique proximo fecerimus, id sibi factum ducat. *Quod uni, ait, ex meis minimis fecistis, mihi fecistis. Et, qui suscipit unum parvulum talem in nomine meo, me suscipit.* O admirabile inventum Christi ad extensionem Incarnationis suæ, & ad meritum nostrum! Præter ineffabile Eucharistiæ mysterium, nobis aliud reliquit sui abeuntis memoriale sempiternum in omnibus ac singulis nostrum, etiam in miseris fame, siti, aut

O

quo

quo alio malo laborantibus delitefcens, ac tam moraliter præfens quàm re cælum & Euchariftiam certus infedit. Ecce quomodo nobiscum eft ufque ad confummationem sæculi. O divitias inæftimabiles divinæ charitatis ac noſtræ, fi hoc arcano diviniffimo uti ad benè de Deo merendum noverimus! Glorioſus Jeſus, miſeris carnis aſſumptæ exuendus eas novo modo aſſumpſit omnes ex miſeris, & in miſeris omnibus, transfigurans illos in ſe, ne miſerias defugeremus, ne miſeros deſpiceremus, denique ut hac ſua inopia nos meritis ditaret. O cæcitatem cordis humani, ſi tam pretioſam meritorum velut aurifodinam negligentes infinitas benè de Chriſto merendi oportunitates malè perdimus! Principes imaginem ſuâ mone-tæ imprimunt, quò latè per regnum ſe propagent, & chari pretioſique in auro & argento fiant, imò pretium ipſum commercii, nec ullum ſit ſubditis
niſi

nisi de principe suo lucrum, sic ubique
suavem tyrannidem exercente. Quā-
tò meliorem nobis Christus mone-
tam procudit effigie sua insculptam
per admirabilis illud moralis impu-
tationis Sacramentum! Nempe ut eo
pretio negotiari boni trapezitæ, eo
lucro præsentem feliciter ditari & gau-
dere possimus. Sanè habet ista moralis
præsentia infinitas oportunitates ad
usum & ad meriti compendium: præ-
sto enim Christus est, ubicumque pro-
ximus adest: Eucharistiæ quotidianus
ut sit usus, certè jugis esse non potest:
at præsentia Christi in proximis usu
pio nil expeditius, nil parabilius, eam
habemus semper in manibus, unde ad
lucrum spirituale nihil oportunius.
Atque, ut in Eucharistia unicum est sa-
cramentum per universum orbem, etsi
plures sint numero species Sacramen-
tales, sic unicus in Christianis innu-
merabilibus Christus: item sicut nulla
est specierum particula, ubi totus non

subsit re ipsa Christus, sic totus in toto Ecclesie corpore, ac totus in qualibet ejus parte, in fratribus, in proximis moraliter adest, quot cernimus mortales, tot veluti Christos agnoscamus. Sanè etiam deformes Christi Jesu imagines revereri decet, vel eò tantùm, quia ex instituto hominum Jesum repræsentant. Neque verò minores seu quantitate, seu qualitatè species in Eucharistia minoris facimus in unum Jesum æqualiter contentum intenti, sic in proximis unicuique Jesum cæteris personarum adjunctis neglectis contemplari debemus. Quanto magis ex institutione Christi quivis hominum divinam ejus personam sustinens observari debet ac diligi? Si Jesum revelante Deo scires inter homines degere, nec discerni ab aliis posse, numquid ne unum odisses, omnes diligeres? omnes honore prævenires? Quid si etiam verum esset, quod nonnulli docuere

ut

ut putant Cyrillum & Chrysoftomum
sequuti (quanquã reclamante melio-
re Theologia, ut late disputant, ac re-
pugnante communi fidelium sensu;
nam ea sine dubio in Ecclesia commu-
nis sensus foret ac pervulgatissima in
re tanti momenti, opinio si vera esset)

(a) Christum in Eucharistiæ Sacra-
mento partem tam diu corporaliter ma-
nere præsentem, donec ab lethifero
peccato extrudatur, quibus oculis a-
spiceres, quem semel communicasse
scires, lapsum nescires? At qui tum
ille quidem Christo plenus esset: ac
Christus non esset: nunc ipso conte-
stante Christo, Christus ipse est qui-
cumque tuus est proximus, an pige-
bit diligere? si quem Rex præciperet
haberi ut personam suam, quis non
eum certatim hospitio excipere, ad-
juvare, officiis omnibus demereri
studeret? Et Christus totum se in
fratribus inesse clamat, & amari

O 3

amat,

(a) *Vasq. 3. p. tom. 3. qu. 204.*

amat & jubet. Etiam in debitoribus nostris later, uti sicut illis dimiserimus, ita dimittat & nobis, dimissum sibi interpretans. Quotus quisque Christi presentiam non desideret? quorsum? opinor ad promerendam ejus gratiam: ecce habemus eum ubique obvium in occurstantium hominum turba: si fratrem & Christum quem vides non diligis, Christum quem non vides, quomodo diliges?
 (f) Ecce Christus eget in paupere, da quod tibi dedit Christus: ut des pascit te, & esurit propter te, donat & eget, quando donat vis accipere mendicus Dei, quando orat mendicus, in paupere eget & non vis dare ut agnoscat ille mendicos suos, agnoscamus nos nostros. Obtendis fortè nomen pietatis crudelibus vocibus & dicis, & quid servo filius meus? istane verò magna justitia, ut habeat unde luxurietur filius

(f) *Aug. de discipl. Christ. cap. 8. Psal. 48. & alibi.*

lius tuus, egeat Dominus tuus? postremo numerata filios tuos, adde unum inter illos Dominum tuum, unam habes, sit ille secundus; duos habes, sit ille tertius; tres habes, sit ille quartus. Si præter tuos filios nasceretur tibi unus, numquid eum aleres, aut laborem augendo, aut portionem minuendo? idem fac pro Christo, quasi familiæ tuæ auctario, inter filios tuos quos habes in terra, computa unum fratrem quem habes in cælo, cui totum dare debeas, vel divide cum illo. Nihil horum vis. Ecce quomodo diligis proximum tuum: erubescere ò Christiane, & si quæris audi quare. Caros delicatè nutriunt Turcæ & hospitibus publicis excipiunt eò tantum, quia pseudoprophetae eorum carum olim habuit peculiarem. Tu fratres tuos à Christo sic dilectos, sic in seipsum transformatos, quo affectu diligis? (g)

Qui habuerit substantiam huius mundi, &

O 4

vide-

(g) I. Ioan. 3.

viderit fratrem suum necessitatem habere,
 & clausit viscera sua ab eo; quomodo
 charitas Dei manet in illo? Christus pro
 nobis animam posuit, & nos debemus
 pro fratribus animas ponere, hoc
 enim præceptum Christi est, ut dili-
 gamus invicem, non quomodocum-
 que, sed sicut dilexit nos. (h) Quo-
 modo autem ponet animam pro fratri-
 bus qui non abjicit livorem, non de-
 tractionem, non invidiam, non relin-
 quit tantillum quod suum est, ut qua-
 rat quæ Jesu Christi, hoc est proximi.

(h) *Aug. Ps. 12.*

§. 2.

QUam frequens vitium detractio!
 (a) ubique penè in choro adoles-
 centularum tales invenio, quæ acta
 sponsæ curiosè observent, derogandi
 non imitandi causa. Torquentur in
 bonis etiam seniorum suorum, malis
 pascuntur. Videas ambulare seorsum,
 convenire sibi & sedere pariter, mox-
 que

(a) *Bern. Ser. 24. Cant.*

que laxare procaces linguas in detestandum susurrium. Una uni conjungitur, nec spiraculum incedit in eis. Tanta est libido detrahendi, audientive detrahentem ineunt familiaritatem, ad maledicendum concordēs ad discordiam. Conciliant inter se inimicissimas amicitias, & pari consentaneæ malignitatis affectu celebratur odiosa collatio. Haud secus egere quondam Herodes & Pilatus, de quibus narrat Evangelium. (b) *Quia facti sunt amici in illa die*, hoc est in die Dominicæ Passionis. Non veniat anima mea in consilio detrahentium, quoniam Deus odit eos, dicente Apostolo (c) *Detractores Deo odibiles*. Nec mirum cum id præcipuè vitium charitatem quæ Deus est, & quidem cæteris acrius impugnare & persequi cognoscatur. Omnis qui detrahit, primum quidem seipsum prodit vacuum charitate: deinde quid aliud detrahendo

O s iaten-
(b) *Luc. 23.* (c) *Rom. 1.*

intendit, nisi ut is cui detrahit, veniat in odium vel contemptum ipsis, apud quos detrahit? fecit ergo charitatem in omnibus, qui se audiunt lingua maledica, & quantum in se est, necat funditus & extinguit: non solum autem, sed & in absentibus universis, ad quos volans verbum forte, per eos qui praesentes sunt pervenire contigerit. Vides quam facile, & brevi ingentem multitudinem animarum velociter currens sermo tabe malitiae hujus inficere possit. Et sunt species pestis hujus, dum alii quidem nude atque irreverenter, uti in buccam venerit, virus evomunt detractionis. Alii autem quodam simulatae verecundiae fuce conceptam malitiam quam retinere non possunt, adumbrare conantur. Videas praemitti alta suspiria, sicque quadam cum gravitate & tarditate, vultu maeo, demissis superciliis, & voce plangenti egredi maledictionem, & quidem tanto persuasibilior, quanto creditur ab his qui au-

diunt, corde invito & magis condolentis affectu, quàm malitiosè proferri: doleo, inquit vehementer pro eo quod diligo eum satis, & numquàm potui de hac re corrigere eum. Et alius: mihi quidem, ait, bene compertum fuerat de illo istud, sed per me numquàm innotuisset: at quoniam per alterum patefacta est res, veritatem negare non possum, dolens dico revera ita est, addit, grande damnum; nam alias quidem in pluribus valet. Cæterum in hac parte ut verum fateamur, minimè excusari potest.) Atqui excusares intentionem saltem si diligeres, ut amicos etiam in malefactis excusare soles. Quàm frequens Detractio, tam rara virtus est alienæ non invidere virtuti, nedum gaudere ad illam, nedum etiam tanto plus quàm ad propriam quemque gratulari, quanto se perpendit in virtute superari. Et sic tamen sponsus ordinat in sponsa charitatem. Quisquis alienæ fructibus virtutis in-

O 6 videt

videt, divina beneficia in aliis perle-
quitur: (d) quisquis boni aliquid per
se non potest, amet illum qui facit, &
in illo facit. Verbi gratia obligatus es
uxori, venit in mentem quia melior
est vita de qua dicit Apostolus: vel-
lem omnes homines esse sicut me-
ipsum, nempe coelibem, attendis eos
qui hoc fecerunt, amas eos, & in ipsis
imples quod in te non potes: hinc
fortis est dilectio, quod sic omnes di-
ligendo omnia eorum bona opera in
ipsis implet, ac merita deprædatur si-
ne merentium dispendio. A deo dile-
ctio proximi malum non operatur,
ut etiam bona ejus omnia congau-
dendo cum operantibus operetur.
Quæ porro mala sunt operit charitas
& portat.

(d) *Aug. Psal. 12.*

§. 3.

Quomodo nos Christus dilexit?
onus carnis nostræ, & peccata
nostra ipse portavit. Ergo invicem
dili-

diligamus sicut dilexit nos, alter alterius onera portemus, & sic implebimus legem Christi. Nunc, inquam cum in hac vita, id est, in hac via sumus, onera invicem nostra portemus.

(a) Cervos ajunt cum fretum ad insulam transeunt pascuarum gratia, sic se ordinare, ut onera capitum suorum, quæ gestant in cornibus super invicem portent, ita ut posterior super anteriorem cervice projecta caput collocet. Et quia necesse est unum esse, qui cæteros præcedens non ante se habeat, cui caput inclinaret, vicibus id agere dicuntur, ut lassatus sui capitis onere, ille qui præcedit post omnes recedat & ei succedat cujus ferebat caput cum ipse præiret. Ita invicem onera sua portantes fretum transeunt, donec veniant ad terræ stabilitatem. Sic nos habentes quisque onus nostrum portemus, & alienum mutuoque portemur. (b) Non habes

O 7

quod

(a) Aug. 13. quest. 71. (b) Aug. Ps. 95.

328 CHRISTIFORMITAS,
quod in te alius sustineat? Miror si
non est. Quid audit Ecclesia? (c) *Si-
cut lilium in medio spinarum, sic proxima
mea in medio filiarum*: non dictum est
in medio alienarum, sed *in medio filia-
rum*. O Domine quas dicis spinas?
ipsas filias respondet. Spinæ sunt pro-
pter vitiosos mores suos, filia propter
Sacramenta mea, inter illas necesse
est, ut gemamus. Separaturus est se, so-
litudines petiturus qui bene proficit,
ut nullum omnino hominem patia-
tur? quid si & ipsum antequam profi-
ceret, nemo vellet pati? Si ergo quia
proficit nullum hominem vult pati,
convincitur quod non profecerit. Su-
stineamus itaque invicem tranantes
hoc miseriarum pelagus, & sataga-
mus servare unitatem spiritus in vin-
culo pacis, neminem judicantes, ne-
minem condemnantes, omnibus
compatientes. (d) Nulla res officio-
sum, suum laborem ad portanda one-
ra,

(c) *Cant. 2.* (d) *Aug. 87. quest. 7 l.*

ra aliorum facit libenter impendi, nisi cum cogitamus, quanta pro nobis pertulerit Dominus, ut quemadmodum ille in eo, quod Verbum caro factum est, & sine peccato cum esset peccata nostra suscepit, non attendit sua, sed nostra: ita & nos libenter ad ejus imitationem, invicem onera nostra portemus. Huic cogitationi accedit etiam illa cogitatio, quia ille suscepit hominem, nos autem homines sumus, & considerare debemus, quod ægritudinem sive animæ, sive corporis, quam in alio homine videmus, etiam nos habere potuimus, aut possumus. Hoc ergo exhibeamus illi, cujus infirmitatem portare volumus, quod ab illo nobis vellemus exhiberi, si fortè nos in ea essemus, & ipse non esset. Ad hoc pertinet quod ipse Apostolus ait, omnibus omnia factus sum, ut omnes lucrificerem. Omnibus omnia factus est cogitando, scilicet etiam in eo vitio se esse potuisse, unde
cupie-

330 CHRISTIFORMITAS,
bat alium liberari. Deinde etiam il-
lud cogitandum nullum esse homi-
nem, qui non possit habere aliquod
bonum quod tu nondum habes, et-
iam si latet, in quo sine dubio possit te
esse superior. Istæ cogitationes depri-
mentes superbiam, & acuentes chari-
tatem faciunt onera fraterna invi-
cem non solum æquo animo, sed et-
iam libentissimè sustineri. Porro
Christum diligendo facilè sustine-
mus infirmitatem alterius, etiam
quem nondum propter bona sua dili-
gimus. Cogitamus enim quia ille
quem diligimus, Dominus propter
eum mortuus sit. Quam charitatem
Apostolus Paulus nobis ingessit cum
diceret: (e) *Et peribit infirmus in tua
conscientia frater, propter quem Christus
mortuus est: Ut si illum infirmum pro-
pter vitium, quo infirmus est minus
diligimus, in eo Christum considere-
mus, qui mortuus est propter illum,
Christum autem non diligere, non*
(e) *Cor. 8.* infir-

infirmas, sed mors est. Quapropter ingenti cura & implorata Dei misericordia cogitandum est, ne Christum negligamus propter infirmum, cum infirmum debeamus diligere propter Christum.) (f) Absit verò, ut quisquam infirmum licet fratrem lædat, seu aperto convitio, seu maledicto, sed neque clandestino & venenato suffurrio. Nec sufficit eos custodire à gravibus, cavenda sunt & levia: Nam quod tu leve putas, & ob hoc levius præcipitas, plerumque alius aliter accipit, tanquam homo videns in facie, & secundum faciem judicans, unde uritur ille & moritur, clauso & lethali vulnere, intra semetipsum gemens, nec aliud versare in mente potest, nisi injuriam quam accepit. Non potest orare, non potest legere, non sanctum aut spirituale aliquid meditari. Et ita intercepto vitali spiritu, dum suis destituta alimentis ad mortem vadit,
anima

(f) Bern. Ser. 29. Cant.

anima pro qua Christus mortuus est, quid tu interim quæso animi habes? Quid oratio tua, aut opus quodcumque interim feceris sapit tibi, contra quem nimirum Christus anxie clamat de pectore fratris tui, quem contristasti, filius, inquit, matris meæ pugnavit contra me: & qui simul mecum dulces capiebat cibos, replevit me amaritudine. Quod si dixerit illum non tam graviter pro tam levi causa debuisse turbari. Responde: quanto levior est, tanto à te levius potuit non committi. Quanquam nescio quomodo leve dicas quicquid amplius est quàm irasci, cum vel hoc ipsum esse obnoxium iudicio ex ore ipsius acceperis iudicis. Quid enim? tune leve dicas in quo offenditur Christus, unde ad Dei iudicium pertrahi habes, cum horrendum sit incidere in manus Dei viventis? Nemo contemnat quando peccat in fratrem, ait enim in quodam loco Apostolus:

(g) Sic

(g) Sic autem peccantes in fratrem, & percutientes conscientiam eorum infirmam, in Christum peccatis. Ideo quia membra Christi omnes facti sumus. Quomodo non peccas in Christum, qui peccas in membrum Christi? Tu verò accepta fortè injuria, non continuo more secularis obliquè ferire fratrem responsione festines, sed neque sub specie quasi corripiendi verbo acuto & urenti transfigere audeas, ullatenus animam, pro qua Christus affigi cruci dignatus est, non grunnire quasi increpando, non labiis miffitare quasi murmurando, non narem contrahere aut cachinnare quasi subsannando, non frontem rugare quasi invehendo aut comminando; Sanè commotio tua ibi moriatur, ubi oritur, nec permittatur exire, quæ mortem portat, ne perimat, ut dicere possis & tu cum Propheta, turbatus sum, & non sum loquutus.

CA-

(g) Aug. Ser. 16. de Verbo Domini.

*Christiformitas cum IESU predicante in
Dilectione inimicorum.*

HOc proprium, hic character, hæc
forma Christi, proindeque Chri-
stiani, Dilectio inimicorum. Quid e-
nim aliud Christus est, quàm inimi-
corum amor? (a) *Cum inimici essemus,*
reconciliati sumus Deo per mortem filij e-
ius. (b) *Si Christus non dilexisset ini-*
micos, nondum possideret amicos,
sicut necdum, quos sic diligeret, esset,
si non dilexisset, qui nondum essent.)
Quid verò prædicat? *Si diligitis eos, qui*
vos diligunt, quam mercedem habebitis?
nonne & Publicani hoc faciunt. Quid er-
go vult nos agere? *Ego autem dico vobis,*
inquit, diligite inimicos vestros, & orate
pro persequentibus & calumniantibus vos.
(c) *Si ergo jubet nos diligere inimicos*
nostros, unde nobis dat exemplum?
de ipso Deo. Ait enim: ut sitis filij pa-
tris

(a) *Rom. 5.* (b) *Bern. ser. 20. Cant.*
(c) *Aug. tract. 9. ep. Ioan.*

tris vestri, qui in cœlis est, qui facit solem suum oriri super bonos & malos, & pluit super justos & injustos: ita nos, qui filij Dei, hoc est, Christiformes, & unigeniti fratres esse debemus, quia inimicis nostris non possumus præstare temporalem solem & pluviam, præstemus lacrymas cum pro illis oramus.) Vide filium patris, & audi (d): *Pro eo, ut me diligerent, inquit, detrahebant mihi; ego autem orabam: quid orabat? Pater dimitte illis, non enim sciunt quid faciunt.* (e) Porro si bonus es, si filius patris, si Christiformis, habebis inimicum, nec habebis nisi malum. Ea autem tibi regula bonitatis præfixa est, ut imiteris bonitatem patris, & Unigeniti qui est in sinu patris. Nunquid enim tu habes inimicum, & Deus non habet? Tu quidem habes eum inimicum, qui tecum creatus est: ille verò eum, quem creavit. Inimicos ergo Dei malos, & in-

quos

(d) *Luc. 23.* (e) *Aug. Ps. 54.*

quos sæpè in scripturis legimus, & parcit eis ille, qui non habet quod ei imputet inimicus, cui omnis inimicus ingratus est; ab illo enim habet quicquid boni habet: ab ipso enim habet misericordiam, & etiam quicquid est illud, unde tribulatur: ad hoc enim tribulatur, ne superbiat: ad hoc tribulatur, ut inimicus agnoscat excelsum. Tu ergo inimico tuo, quem intolerabiliter pateris, quid præstitisti? si ille eum habet inimicum, cui tanta præstitit, & facit solem suum oriri super bonos & malos, & pluit super justos & injustos: Imò sol ipse justitiæ Christus oritur & malis, & pluit super eos imbrem (gratiæ saltem sufficientis, saltem immediatè ad orandum, ac mediante oratione ad perficiendum opus justitiæ, ac tentationem depellendam) tu, qui nec solem potes oriri facere, nec super terras pluere, unum aliquid servare inimico non potes, ut sit tibi pax in terra homini bonæ vo-

lun-

Iuntatis? Ergo quoniam hæc dilectionis regula figitur, ut imitans Patrem filius & fratrem Christum, diligas inimicum, in hoc præcepto quomodo exercereris, si nullum inimicum pateris? Vides & prodesse tibi ad aliquid inimicos.) Ac vel hoc nomine diligendos; in summis Dei beneficijs poneres illos, si penitus nosset quanti sit eorundem dilectio, quâ tu careres, si careres inimicis. Nullus tibi sic prodesse potest amicus, ut inimicus: Vide Martyres, plus eis tyranni profuerunt odia, quàm profuissent obsequia. Amicos diligere, humanum est, inimicos diligere, Christianum, & Christiformitatis apex. Quanquam quid inter inimicos numeras futuros fortè brevi amicos? Saltem in gloriâ sperare debes amantissimos fore cohæredes. (f) Ita plerumque cùm tibi videris odisse inimicum, fratrem odisti, & nescis.) Quid caufaris hujus
præ-

(f) Aug. *ibid.*

præcepti difficultatem? Quis tibi te inimicior? at qui non modò diligis te, sed etiam usque ad insaniam deperis te. Joseph, David pepercerunt gravissimis hostibus domesticis, & alienis, cùm nondum præluxisset Christus exemplo. Ac meritò sanè laudandi illi, qui hoc fecère ante Evangelium, ut læsi parcerent, appetiti ignoscerent, ac venditus ille non referret injuriam, sed gratiam pro contumelia solveret, hic non redderet retribuenti sibi Semei mala, sed misericordiam Sauli faceret, ac Absolonem lugeret. Hæc post Evangelium omnes didicimus, & servare non possumus? fac quod potes, pete quod non potes. Injuriam illatam, si qua tamen vera est illata, compara cum illis, quas Christus accepit; odio habuerunt illum gratis, tu gratis exosus es? Denique si præcepit inimicis tuis Dominus, sicut aiebat David, ut maledicant tibi, & quis est, qui audeat dicere, quare
sic

sic fecerit? At vindicare injuriam certus es. Vindica sanè, imò interfice inimicos: at quomodo vindicârunt & interfecerunt Saulum persecutorem Christiani orantes pro illo. Quomodo? Ecce unâ voce (g) prostratus est persecutor: surrexit enim jam non persecutor, sed prædicator. Qui enim persequebatur, mortuus est. Quære persecutorem, non invenies, quia jam surrexit. Ergo illi potius occiderunt eum orando, quàm ille persequendo. Tu ergo sic ora pro inimicis, ut occidat eos Deus, id est, ut eorum malitiam, quæ tibi inimicatur, occidat. Sic enim non occidit quod creavit, sed quod ipsi sibi fecerunt. Homo enim & peccator duo nomina sunt: in ipsi duobus nominibus quære quid fecerit Deus, quære quid suaserit diabolus; homo à Deo factus est: peccatum suadente diabolo ab homine factum est: quis horum duorum te persequitur?

P

¶

(g) Aug. Hom, 6, ex. 50.

si enim tu benè vivis, non te persequitur, nisi qui malus est. Non ergo homo, sed peccator te insequitur, roga pro homine, ut extinguat Deus peccatorem. Cùm enim mortuus fuerit peccator, nihil tibi adversabitur, imò consolabitur vivens, quate in peccatis mortuus persequeretur.) Verùm si tibi hoc vindictæ genus videtur mitius ac levius, esto acerbiorē penam infligas licet, at juxta Pauli consilium: Age, adure inimicos tuos lento igni. Quomodo? Si esurierit inimicus tuus, ciba illum, si sitiverit, potum da illi, & hoc faciens congeres carbones super caput ejus, sustinere non poterit, amicum efficies soluto per carbones gelu pectoris, in quo charitas refrixerat.

§ 2.

CÆterùm spes nobis (a) alia non est, nisi dimiserimus quisque de cordibus nostris, quicquid nos læterint

(a) Aug. *ibid.*

rint homines. Nemo nos fallat. Aliud majus sacrificium non est, quod debeamus Deo, nisi quicquid boni est, etiam malis hominibus, sed tamen hominibus fecerimus. Dicit tibi Deus: ego non ex te cresco, sed tu ex me: sacrificium volo, quod profit homini, sic ad me pervenit, quod tibi profit: Potes mihi dicere, non habeo quod tribuam indigenti: non possum jejunare frequenter, & à vino & carnibus abstinere non possum. Nunquid potes mihi dicere: charitatem te habere non posse? ipsa est, cujus possessio tantò plus augetur, quantò amplius erogatur. Dimitte ergo quod tenebas, ne adversus te ille teneat aliquid, cui non habes quod dimittas. Dimitte, & dimittetur vobis, date, & dabitur vobis. Scito quia duæ sunt elemosynæ, una cordis, alia pecuniæ. Eleemosyna cordis est dimittere ei, à quo læsus es. Nam dare aliquid indigenti aliquando quæris, & non habes.

Indulge peccanti quantum volueris, redundat tibi. Si in cellario, vel in horreo non habes quod dare possis, de thesauro cordis tui potes proferre quod tribuas. Et cum omnibus hominibus, etiamsi sola sit bona voluntas, sufficiat, & eleemosyna cordis multo major sit, quam eleemosyna corporis, quis est qui vel umbram excusationis possit prætendere? Et illud attende, quia charitatis eleemosyna sine terrena substantia sufficit tibi; illa verò, quæ corporaliter datur, si non benigno corde tribuitur, omninò non sufficit.) (b) Multa itaque sunt genera eleemosynarum, quæ cum facimus, adjuvamus, ut dimittantur nobis nostra peccata. Sed eâ nihil majus, quàm ex corde dimittimus quod in nos quisque peccavit. Minus enim magnum est erga eum esse benevolum, sive etiam beneficum, qui tibi mali nihil fecerit. Illud multo grandius & ma-

(b) *Aug. Exch. cap. 73. & 74.*

magnificentissimæ bonitatis est , ut
tuum quoque inimicum diligas , &
ei, qui tibi malum vult, & si potest, fa-
cit, tu bonum semper velis, faciasque
cùm possis, illius memor exempli, qui
in cruce pendens pro suis exorat per-
secutoribus, suosque admonuit, di-
cens : Diligite inimicos vestros, &c.
Sed quoniam perfectorum sunt ista fi-
liorum Dei, quò quidem se debet o-
mnis fidelis extendere, & humanum
animum ad hunc affectum, orando
Deum, secumque agendo, luctando-
que perducere; tamen quia hoc tam
magnum bonum tantæ multitudinis
non est, quantam credimus exaudiri,
cùm in oratione Dominica dicitur :
Dimitte nobis debita nostra, sicut &
nos dimittimus debitoribus nostris,
procul dubio verba sponsonis hujus
implentur, si homo, qui nondum ita
profecit, ut jam diligat inimicum, ta-
men quando rogatur ab homine, qui
peccavit in eum, ut ei dimittat, di-

P 3

mit-

344 CHRISTIFORMITAS,
mittit ex corde : quia etiam sibi ro-
ganti vult utique dimitti, cum orat,
& dicit : Sicut & nos dimittimus de-
bitoribus nostris, id est, sic dimitte no-
bis rogantibus debita nostra, sicut &
nos dimittimus rogantibus debitori-
bus nostris. Jam verò qui eum, in
quem peccavit, hominem rogat, si
peccato suo movetur, ut roget, non
est adhuc deputandus inimicus, ut
eum diligere sit difficile, sicut difficile
erat quando inimicitias exercebat.
Quisquis autem roganti & pœnitenti
non ex corde dimittit, nullo modo
existimet à Domino sua peccata di-
mitti, quoniam mentiri veritas non
potest. Quem verò lateat Evangelij
auditorem, sive lectorem, quis dix-
erit, ego sum veritas? Qui cum docuis-
set orationem, hanc in ea positam sen-
tentiam vehementer commendavit
dicens : Si enim dimiseritis homini-
bus peccata eorum, dimittet & vobis
Pater vester cœlestis delicta vestra. Si
au-

autem non dimiseritis hominibus,
nec Pater vester dimittet vobis pec-
cata vestra. Ad tam magnum toni-
tru qui non expergiscitur, non dor-
mit, sed mortuus est. Et tamen po-
tens est ille etiam mortuos suscita-
re.) Tu verò, ô Christiformitatis per-
fectissimæ candidate, cave declines in
obligationem istam, sed æmulare cha-
rismata meliora, & viâ perfectiorem,
quam tibi ostendo, insiste. Dimitte et-
iam non rogatus, imò si habet aliquid
frater tuus adversum te, etsi nullâ re
abste offensus scias, prior ad illû va-
de, & reconciliare, hoc oblatione mu-
nerum ad altare longè præstabilius ef-
se ac divinius à Christo sancitum, præ-
dicatumq; est. Quin tu etiam ad altis-
simum charitatis Christiformis fasti-
gium contende: si læsus es, inimicum
adi, dimitti tibi obnixius pete, sin
tu nullam dedisti offensionis causam
reus, at occasionem certè innoxius &
imprudens mirû ni dederis. Sic Deus

dilexit nos, cum gravissimè offensus,
prævenit nos ad ipsum venire nolen-
tes, & quotidie gratia præveniente ad
reconciliationem nos provocat.

C A P U T X.

*Christiformitas cum IESU patiente Pau-
pertatem, Contemptum, Dolorem.*

§. 1.

DIXIT verissimè quidam, tota vita
Christi erux fuit & Martyrium.
Paupertas, contemptus, dolor, trini-
tas individua Christi comes, ac fida
JESU societas. Pauper ei mater, faber
ei nutritius, & ipse fabri filius audiit,
paupere loco natus in stabulo, pannis
involutus, cum Archelaus Herodi na-
sceretur in palatio purpuratus. Crevit
cum eo egestas. Vulpes, inquit, foveas
habent, & volucres cœli nidos, filius
autem hominis non habet, ubi caput
reclinat, an inde est, quod inclinato
in pectus capite velut in relictum sibi
unicum cervical emisit spiritum? tri-
guo mendicasse, cum remansit puer in
Hie-

Hierusalem, non levis conjectura est, vitam in sudore vultus sui vescens pane suo, sustentavit, in laboribus quippe fuit à juventute sua usque ad prædicationis tempus. Prædicans vixit ex eleemosynis. At paupertatem cum semper dilexisset, tum verò in finem dilexit; nam sic fidi comites solent, ubi separationis tempus instat. Judæa latrocinio spoliatus est pauculis denariis, si qui erant residui, ejusdem proditione venditus ipse non jam suus, sed emptitius, post discipulis & amicis nudatus ac vestibus, matre se nudat, eam Joanni, hoc item residuo discipulo, eum vicissim, matri legans, spiritu denique suo Patris in manus eum commendans: quid quod etiam nudatus Patre quodammodo est, cum eum Pater dereliquit? O altissimam Jesu paupertatem! Altio rem tamen adverte, etiam suimet inops videri voluit impedito, ne erumperet, ut in Thabor, cum maxime urgebat neces-

P s

litas,

fitas divinarum perfectionum splendore, sed obscuratus est, si unquam alias per admirabilem quasi earum defectionem. Cùm tempestivus maximè fuisset mirificæ suæ potestatis usus adversus tot hostium nefarios conatus, ad retundendam flagellorum, spinarum, clavorum, aliorumque feralium instrumentorum vim, tum ea minimè uti voluit, ac numquam eam prodidit minus: quin etiam conservavit illam ipsam nocendi vim, & ad lædendum proprio generali concursu armavit ac movit cum tortoribus, ipsosque tortores. Eloquentiæ suæ vires, & inclinandorum cordium, quò placet omnipotentissimam potestatem si exerceret, malum ab cervicibus suis depelleret; si legiones Angelorum cœlo evocaret, propulsaret injuriam, nec humi tantùm sterneret, sed etiam uno spiritu interficeret impios. Si coram Herode specimen levissimum potentia Thaumaturgicæ ederet, salvus erat,

rat,

rat, nil tamen supra inopem potentia
& eloquentia homuncionem tentat.
Quin etiam sapientia ac sanctitatis e-
gentissimus habitus est in Herodis au-
la, ut fatuus irridetur, in Pontificum
curia, in Pilati pratorio blasphemus,
seductor, seditiosus, & qualis non
traductus? Nil erat ei proclivius, quam
sapientia ac sanctitatis nomen & glo-
riam concitare, ultrò abstinuit, tanta
se pauperie sui involvens? Atque
hæc demum altissima Jesu paupertas,
non modò sua ac suos, sed etiam seip-
sum sic reliquisse. O Christiformis, sic
nudus nudum sequere, ne fuge ege-
statem, sed inventam, ut sponsam Je-
su, ac tuam exosculare, & gratias age
tanquam pro accepto beneficio, quo
cætera nudus Jesum induaris: etiam in
amicis thesauros invenit subtilis cu-
piditas, divitias quærit, quisquis ami-
cos sibi magis quam Deo quærit, nec
amat contemni, quisquis amari amat.

HAud minùs fidelis ac indivisus
 Jesu socius fuit Contemptus;
 nondum natus, & jam despectus erat
 à Bethlehemitis, filius fabri, littera-
 rum expers creditus, irrita ejus spre-
 taque Doctrina, illusa majestas, vio-
 lata sanctitas, proculcata sapientia
 tanquam latro habitus, potator vini,
 seductor, blasphemus, dæmonium ha-
 bens. Quid quod latroni insigni, viro
 seditioso ac homicide posthabitus est?
 etiam velut latronum signifer duos
 inter suffixus cruci, omnium ludibriū
 dirisacer. Hominum denique quan-
 tum natum est scelestissimus æstima-
 tus est, cum descendit in lacum
 inferni, ac reprobis! O novissimum &
 altissimum (a) O humilé & sublimem!
 ô opprobrium hominum & gloriam
 Angelorum.) Ad has profundissi-
 mi contemptus & Paupertatis abys-
 sos ultima doloris abyssus accessit,
 qua-

(a) Bern. S. ser. 4. hebdom. pæn.

quasi decumanus fluctus, ut impleretur illud, omnes fluctus tuos induxisti super me, & veni in altitudinem maris, & tempestas demersit me. Fuit dolor ejus in conspectu ejus semper. Nam scelera hominum presentia, praeterita, futura, ne minimo quidem unquam temporis puncto fugerunt ejus oculos: quantum verò dolorem hoc triste spectaculum cordi zelantissimo attulerit, conjice ex discipulo ejus, ita de se loquente: (b) *Quis scandalizatur & ego non uror?* Item cruciatus atrocissimos passionis tam praesentes mente praecipit, quàm si sensibus incubuissent. Inde est, quod ait, potestis bibere calicem quem ego bibo, jam tum scilicet ac jugiter eum cogitatione praelibans. Quid porro hominum ingratitude prospecta, unde illud: *Retribuebant mihi mala pro bonis, sterilitatem anima mea.* Quantum exaggeravit cordis afflictissimi tri-

P 7

sti-

(b) 2. Cor. 11.

stitionem? Quid humani gaudii sentire potuit cor tot aculeis alienorum criminum fodicantibus transverberatum? Tot cruciatibus tolerandis à martyribus suis, suaque causa ab electis lancinatum, tot ingritudinis humanae malis & ludibriis excarnificatum? Et miramur JESUM, quod flevisse sæpè, risisse numquam legimus. Quod si passionis universæ acerbiter attentus consideres, si per singula membra eas, proprios cujusque cruciatus pensans, si tortorum rabiem, tormentorum atrocitatem, novitatem, multitudinem ponderas, si personarum conditionem & varietatem, à quibus patitur, numeres, si metiaris longitudinem, latitudinem & profundum crucis, senties nihil ad doloris acerbiter, nihil ad indignitatem supplicii, nihil ad horrorem carnicinæ vel dæmonum solerter excogitantium artes nocendi omnes furiali instigatione addi potuisse. Sed age

ge quod in dirissimo spectaculo divi-
nissimum est patientiam singularem
specta, mirare, ama, imitare. (c) Cùm
supra dorsum ejus fabricarent pecca-
tores, cùm sic extenderetur in ligno
ut dinumerarentur omnia ossa ejus,
cùm fortissimum illud propugnacu-
lum, quod custodit Israel, undique fo-
raretur, cùm foderentur manus & pe-
des, sicut agnus ad occisionem ductus
fuit, & tanquam ovis coram tondente
non aperuit os suum, non adversus
Patrem murmurans, à quo missus fue-
rat, non adversus genus humanũ, pro
quo quæ non rapuit exolvebar, non
denique vel contra populum ipsum
peculiarem sibi, à quo pro tantis bene-
ficiis tanta mala recipiebat. Plectun-
tur aliqui pro peccatis suis, & humili-
ter sustinent, hoc ipsum tamen eis ad
patientiam reputatur. Flagellantur a-
lii non tam purgandi quàm probandi,
coronandiq; & major in eis patientia
com-

(c) Bern. ser. fer. A. pæn.

354 CHRISTIFORMITAS,
comprobatur, & commendatur. Quo-
modo non maxima censeatur in Chri-
sto, qui in funiculo hæreditatis suæ ab
his, quibus specialiter advenerat sal-
vator, crudelissima morte mulctaba-
tur sicut fur, nullum omnino peccatū
nec actu proprio, nec contractu, sed
nec in quo crescere posset, habens?)

§. 3.

HÆc omnia Christus passus est pro
nobis, nobis relinquens exem-
plum, ut sequamur vestigia ejus, non
patienter modò tolerantes, quicquid
adversum undecumq; demum, quocum-
que modo, quacumq; ex causa eve-
nerit, quamdiu absq; culpa evitari ne-
quit, sed etiam, ut particulas deciduas
sanctissimæ Crucis Christi sanguine
consecratas amâter gaudenterq; col-
ligamus & exosculemur, quantumvis
obluctetur naturæ sensus. (a) Quisquis
enim præter voluntatem aliquid pati-
tur

(a) Aug. Ps. 31.

tur afflictionis, mœroris, humiliatio-
nis, & non tribuit nisi voluntati Dei
justæ non illi dans insipientiam, quod
quasi nesciat quid agat, quia se talem
flagellat, & illis talibus parcit, ipse est
Christiformis ac rectus corde. Cuicū-
que ergo aliquid accidit, dicat, Domi-
nus dedit, Dominus abstulit, sicut Do-
mino placuit, ita factum est, sit nomen
Domini benedictum; non dixit Job
patientis Christi figura illustris, Do-
minus dedit, Diabolus abstulit, etsi
abstulisse non dubitaret. Intende quis-
quis adversa pateris, ne fortè dicas,
hæc mihi diabolus fecit; Prorsus ad
Deum tuum refer flagellum tuum,
quia nec diabolus tibi aliquid facit,
nisi ille, qui desuper habet potestatem,
permittat.) Audi principem afflicto-
rum, non haberes in me potestatem,
ait minanti ac tumentis superbia judi-
ci, nisi data tibi esset desuper, ut velit,
nocere ipsius diaboli, ipsius homi-
nis est, sed non continuo quem vult

occi-

356 CHRISTIFORMITAS,
occidit, ut autem nocere possit à Deo
est. Semel dictum est, sententia firma
est, non est potestas nisi à Deo, non
dixit non est cupiditas nisi à Deo.
Est enim ista mala cupiditas, quæ
non est à Deo, sed quia ipsa mala cu-
piditas nulli nocet, si ille non permit-
tat, non est inquit potestas, nisi à Deo.
Flagellat Deus omnem filium, quem
recipit. Nec te sine flagello speres
futurum, nisi fortè cogites exhæreda-
ri. Flagellat inquam omnem filium
quem recipit. Itane omnem? ubi te
volebas abscondere? omnem: & nul-
lus exceptus, nullus sine flagello erit.
Quid est omnem? Vis audire quàm
omnem? Etiam unicus sine peccato,
non tamen sine flagello. Sc̄viat ergo
quantum vult, pater est: sed flagella-
vit nos, & afflixit nos, & contrivit
nos, Pater est. (b) Fili si ploras, sub
patre plora, (ut ploravit etiam toto
corpore Christus, cum sudavit in hor-
to,)

(b) Aug. tr. 31. Ioan. & Ps. 103. con. 3.

to,) noli plorare cum indignatione,
noli cum typho superbiæ : quod pa-
teris, unde plangis, medicina est, non
pœna, castigatio est, non damnatio.
Noli repellere flagellum, si non vis
repelli ab hereditate, noli attendere
quam pœnam habeas in flagello, sed
quem locum in testamento.) Sic Jesus
proposito sibi gaudio sustinuit cru-
cem. Dicitque cum patiente Chri-
sto, ego in flagella paratus sum,
adde & cum agrotante Christiformi
Bernardo (c), ego in flagella paratus
sum, sciens me adhuc longè recipere
imparia meritis. Vapulem fanè, vapu-
lem ut malè operans, si fortè verbera
in merita reputentur : fortassis mise-
rebitur flagellato, qui bonum in me
non invenit, quod remuneret sponsus
Ecclesiæ Jesus Christus Dominus no-
ster.) (d) Dic etiam cum eodem Ber-
nardo, imitante sponsæ prudentiam,
fasci-

(c) Bern. Ser. 44. Cant. (d) Bern. Ser.
43. Cant.

fasciculus myrrhæ, dilectus meus mihi inter ubera mea commorabitur. Ego pro acervo meritorum quæ mihi deesse scio, hunc mihi fasciculum colligare, & inter ubera mea collocare curavi, collectum ex omnibus anxietatibus & amaritudinibus Domini mei: hæc mea sublimior philosophia scire Jesum, & hunc crucifixum. Non requiro sicut sponsa, ubi cubet in meridie, quem lætus amplector mea inter ubera commorantem. Non requiro ubi pascat in meridie, quem intueor Salvatorem in cruce. Hunc tamen dilectum fasciculum, Jesum crucifixum collige etiam tibi anima mea, hunc medullis insere cordis, hoc muni aditum pectoris, ut & tibi inter ubera commoretur: habeto illum semper non retro in humeris, sed ante præ oculis ne portans & non odorans, onus premat & odor non erigat. Memento quod omnes, qui portasse Jesum leguntur, ante se eum habue-

habuerunt, nullus retro. Si eum ante oculos habueris quem portas, pro certo videns angustias Domini, leuius portabis tuas.) (e) Memor plus pati Dominum pro te seruo, quàm te seruum pro Domino. Felix qui passiones suas seu animæ, seu corporis propter iustitiam ordinat, ut quicquid patitur, propter Dei filium patiat, & ejus exemplo quatenus & à corde tollatur murmuratio, & in ore versetur gratiarum actio, & vox laudis.

(e) Bern. Ser. ser. 4. heb. pœn.

C A P U T X I.

Christiformitas cum Iesu moriente.

§. I.

JUSTITIA Dei offensi dicit, perii, si Adam non moriatur: & misericordia dicit, perii nisi misericordiam consequantur. (a) Fiat mors bona Verbi incarnati, fiat & hominum Christiformium, & habet utraque quod petit. Quis non obstupescat in verbo sapientiæ & forma, ista com-

(a) Bern. Ser. 1. de Annunt.

po.

positionis misericordiam inter & iustitiam, pariter atque iudicii? Siquidem manifestum est, nullam eis querimoniam occasionem relinquere: At bona mors, quam ratione fieri potuit? Pretiosa in conspectu Domini, mors sanctorum eius. An non pretiosa, si fuerit janua vitæ, porta gloriæ.) (b) Talis est Christi mors, talis Christiformium. Parva erat Domini nostri: humilitas in nascendo, accessit etiam, ut mori pro mortalibus dignaretur, humiliavit enim se, factus obediens usque ad mortem, mortem autem crucis, ne quisquam nostrum mortem, aut aliquod genus mortis, quod homines ignominiosum arbitrantur horreret.) Natus es homo, moriturus es, imo jam mortuus es, quia certò moriturus, etsi lateat ultimus dies, ut observes omnes dies, mortuus inquam es. Audi enim quomodo loquatur medicus, cum de ægroti sanitate desperat,

(b) *Aug. de fide & symb.*

sperat, homo iste, inquit, mortuus est. Quò ibis, ut non moriaris? quid facies, ut non moriaris? ut Dominus tuus necessitate moriturum consolaretur, voluntate mori dignatus est. Quando vides Christum mortuum, dedignaris mori? Quin potius consolare, quàm indignare: nam & Dñi Domini fuit exitus mortis. Patienter ergo morté feramus illius exemplo, qui licet nullo peccato esset debitor mortis, & Dominus esset, à quo nemo animam tolleretur, sed ipse eam à semetipso poneret, etiam ipsius fuit exitus mortis, ne mortem istam timeamus, sed illam potius, unde nos liberavit per istam. Quid agit homo timens, fugiens, occultans se, adhibens remedia ne moriatur? nunquid agit ut non moriatur? sed ut paulò serius moriatur: non accipit debiti securitatem, sed postulat dilationem, quantumlibet diu differatur, veniet quod differtur. Mori necesse est, & nemo vult.

vult.

vult, dura necessitas nolle quod non potest evitari. Nolumus expoliari, sed volumus supervestiri, ut absorbeatur mortale à vita, volumus pervenire ad regnum Dei, sed per mortem nolumus, & tamen dicit tibi necessitas, hâc venies. Hâc venire dubitas homo, cum hâc ad te venerit Deus?) Cùm itaque statutum hoc sit omnibus hominibus semel mori, quid reliquum est, nisi ut benè mori satagamus? hoc exemplo suo, hoc verbo nos docuit moriens, vivensque Christus, nec tam benè vivere docuit, quàm benè mori: siquidem in homine Christiano non quæruntur initia, sed finis; non vita, sed mors, & ideò vita, quia mors. Certò fieri non potest, ut qui benè vixerit, malè moriatur. (c) Hinc tam sollicitè cautos esse nos monet Christus: Vigilate, inquit, quia nescitis diem, neque horam. Et vos estote parati, quia qua ho-

(c) *Aug. de Discip. Christi.*

hora non putatis filius hominis veniet. Quid quod vigiles ut efficiat, seipsum furi comparare non horret? Vide ergo, ut quisquis Christiformitatem vivendo hactenus sequutus es, eandem assequaris moriendo; mors enim sancta Christiformitatis est consummatio: ita fiet quod monet Apostolus, configuratus morti Christi Jesu.

Ac primum quidem Christus nullo momento suæ mortis immemor vixit, adeo, ut etiam in triumphali transfigurationis pompa de suo excessu, hoc est morte, cum Moyse & Elia colloqueretur. Fac tu quotidie revoces in memoriam ultimum diem, quotidie decumbis in lectu, surgisque ut quasi per imaginem moriens, discas tandem te semel moriturum, sed & resurrecturum non dubites: tum autem huic negotio ultimo ac æternitatis decretorio vacandum sedulo erit, cum ægritudo admonebit propius adesse mortem.

Q

S.2.

Mirum ni subito horrore totum se corripit & concuti sentiat homo inspecto cominus, eo quod terribilium, terribilissimum philosophus vocat: Verum non philosophico, sed Christiano oculo contuens spectrum esse, ac terculamentum agnosces, teque ipsum exemplo Christi excitabis & corroborabis. (a) Ipse unicus portans infirmitatem tuam, præfigurans in se personam tuam & totius corporis sui, nempe Ecclesiæ, cum appropinquaret passioni, & homine quem gerebat contristatus est, ut te lætificaret, contristatus est, ut te consolaretur. Potuit enim utique sine tristitia esse Dominus iturus ad passionem. Si potuit miles, non potuit Imperator? quomodo potuit miles? Attende Paulum exultantem, propinquantem passioni. Ego autem jam, inquit, immolor & tempus resolutionis meæ instat:

(a) *Aug. Psal. 31.*

instat : bonum certamen certavi, cursum consummavi, fidem servavi: de cætero superest mihi corona justitiæ, quam mihi Dominus reddet in illa die justus iudex, non solum autem mihi, sed & omnibus qui diligunt adventum ejus. Vide quemadmodum exultat venturus ad passionem. Ergo gaudet coronandus, contristatur coronaturus. Quid igitur portabat? Infirmi- tatem quorundam, qui veniente morte contristantur. Sed vide quomodo eos ducit in directionem cordis. Ecce tu volebas vivere, sed Deus aliud voluit: Dux voluntates sunt, sed voluntas tua corrigatur ad voluntatem Dei, non voluntas Dei detorqueatur ad tuam. Prava est enim tua, regula est illa, stet regula, & quod pravam est ad regulam corrigatur. Vide quomodo hoc docet Dominus Jesus Christus. Tristis est, inquit, anima mea ut- que ad mortem. Et in agonia proli- xius orans: Pater si fieri potest, tran-

Q 2

feat

ferat à me Calix iste : Ecce ostendit humanam voluntatem. Sed vide re-ctum cor. Veruntamen non quod ego volo, sed quod tu vis Pater, hoc ergo fac gaudens, & si evenerit dies ille ultimus, gaude.) Dicat gratia increpans naturam exterritam, Calicem quem dedit mihi Pater, non vis ut bibam illum? excitet lætitiã, & hymnum dicat cum Christo exeunte è cœnaculo ad passionem, dicat, desiderio desideravi hoc Pascha, id est transitum: Baptismo habeo baptizari, & quomodo coarctor usquedum perficiatur! Ecce sponsus venit, exite vitales omnes facultates meæ exite obviam ei. Lætatus sum in his quæ dicta sunt mihi, in domum Domini ibimus. Cupio dissolvi & esse cum Christo. Desidero te millies, mi Jesu quando venies, &c. His aliisque sin aliquem lætitiæ sensum concitabis, sedato certè pressoque timore immodico, qui conturbare solet imperatos, da operam, ut
spon-

spontanea deditioe tui supremo domino Dei , ac iustitiæ peccatorum pœnas expetenti, lites, cadens ad ejus aras victima dicasque exiens , quod Christus introiens in mundum: Holo-cautomata & pro peccato noluisti, tunc dixi, Ecce venio. Item in manibus tuis tempora mea & Domini Domini (signanter geminata vox) exitus mortis. Et iustus es Domine & re-ctum iudicium tuum. Dic cum latrone, & nos quidem iustè, nam digna factis recipimus; hic autem, Jesus moriens, quid mali fecit? & cum fratribus proditoribus Joseph, iustè hæc patimur , quia peccavimus in fratrem nostrum, Christum, en sanguis ejus exquiritur. Postquam primos mortis insultus Christiformiter sustinueris, perge Christum morientem imitari pressius. Lavit discipulorum pedes, fac abluas tuos accuratissima totius anteaetæ vitæ, sin patietur infirmitas, saltem graviorum delictorum con-

Q3

fessio

fessione cum lacrymis. Attritus est
Jesus propter scelera nostra, tu con-
tritus esto propter tua, mortuus est
propter peccata nostra, utinam tibi
contriti cordis dolor mortem potius
afferat, quàm ipsa morbi vis. Hæc sit
mihi consolatio in extremis, sicut age-
bat B. Job, ut affligens me dolore non
parcat. Post ablutionem pedum,
Christus viaticum corporis sui sum-
psit, cum instar Davidis in aula Achis
ferebatur manibus suis, hoc nempe
Pascha manducare desiderio deside-
raverat potius quàm agnum. Tu eo-
dem sacrosancto viatico munire, sur-
ge, comede; grandis enim tibi restat
via, & ambulabis in fortitudine cibi
illius usque ad montem Dei. Simul
autem te corpori Ecclesiæ communi-
care memineris, & gaude Ecclesiæ te
filium in matris gremio exspirare. dic
verbis ejusdem in commendatione
animæ: licet peccaverim, tamen Pa-
trem, Filium, & Spiritum sanctum
non

non negavi, sed credidi. Accedat ad viaticum extrema Unctio, quia Christianus pugil ad agonem instructus venias. Nec sua defuit Christo in agonia facto unctio, cum cruentus sudor toto corpore manavit, eum perunxit. Hinc monita salutis dato familiæ si cui præes, eaque pauca & lectissima. Sic Christus verbis ultimis valedicens vitam doctrinamque suam in humilitatis & charitatis summulam contraxit. Bene adhæc precatus est familiæ suæ Christus: tu quoque bene precari memento. Et inimicis in cruce pepercit. Tu cave simultatis quidpiam tecum in regnum pacis importes: etiam offensus mitte ad eum qui habet aliquid adversum te, & veniam impetrare contende. Quod si habes unde testeris, lega piè quoad vales, Christum matrem Joanni, & matri Joannem, quasi Ecclesiæ & pauperibus legavit, nec intestatus obiit, qui corpus & sanguinem nobis testamen-

370 CHRISTIFORMITAS,
to reliquit. His omnibus peractis quid
superest nisi ut medullitus exclames,
Pater, in manus tuas commendo spi-
ritum meum? Ita denique configura-
tus eris morti Christi, factusque obe-
diens usque ad mortem. Quanquam
ultra est, quo magis configuratus &
Christiformior esse possis, esto & obe-
diens usque ad mortem crucis, pri-
mum voto martyrii, illud martyris Ig-
natii affectu usurpans: ignis, crux, be-
stia, confractio ossium, membrorum
divisio, totius corporis contritio, &
tota diaboli tormenta in me veniant,
tantum Christo fruar. Deinde præter
lectum doloris tui, quem universum
versabit Jesus in infirmitate tua, velut
crucem tibi impositam, sit sibi lectus
doloris, imo spei & solatii ipsa crux
Christi: hic inter crucifixi brachia sua-
vius, quam Moyses in osculo Domini
obdormies. Horrendum quidem est
incidere in manus Dei viventis, at sua-
vere ruere in amplexus Jesu morientis.
Tuam

Tuam esse crucem, tuam Christi mortem contende, dic Patri: (b) *Protector noster aspice Deus, & respice in faciem Christitui*; adde: (c) *Christo confixus sum cruci*. Dic ipsi Christo: (d) *Spes mea tu, non sis mihi formidini. Quoniam tu es Domine spes mea. Si feci, unde damnare potes, tu non amisisti, unde salvare soles. Non confundas me ab expectatione mea. Quærens me sedisti lassus, redemisti crucem passus, tantus labor non sit cassus. Hæc aliaque id genus aspirans anhelos pectore totus figere cruci, oculis, osculis. Ac ne quidquam Christiformitatis desiderari patiare, idem te crucifigat, idem tibi lethiferum vulnus lethumque inferat. zelus, (e) *Zelus, ait JESUS, domus tuæ comedit me. Et: Tabescere me fecit zelus meus. Sitio, exclamat, nempè salutem animarum, sitiebat sitim nostram, inquit Nazianzenus,**

Q s

quâ

(b) Ps. 83. (c) Gal. 2. (d) Ps. 118.
(e) Ps. 68.

quâ sicimus justitiam. Si amas Dominum toto corde, totâ animâ, totâ virtute, tunc tam atroces ejus injurias, quantas toto passim orbe cernimus, videre potes & vivere? Exclamabis potius: Heu mihi, quia incolatus meus prolongatus est, habitavi cum habitantibus Cedar, multum incola fuit anima mea. Sitivit anima mea ad Deum fortem vivum, quando veniam & apparebo ante faciem Dei? Sitivit in te anima mea, quàm multipliciter tibi caro mea. Gratulaberis te morte ex infelici illa peccandi, quam patimur dum vivimus, necessitate erui, dicesque: Placebo Domino in regione vivorum. Laqueus contritus est, & nos liberati sumus.

§. 3.

FAllor, nisi prudentiam requiris meam, qui tam multa minutius Christi morientis imitamenta morienti præscribo: quasi verò moribundus vix compos sui ad hæc attendere va-

valeat. Verùm nec moribundis omnibus deest idoneus mentis vigor, nec deerit (si fatages rei tuæ, ubi tota agitur æternitas) qui tibi suggerat ista, vel similia quoad feres. Nec demum si me audies, abire fines mensum ullum, quin stato die, puta primo Dominico, præludas obitui tuo per simulacrum funebris hujusce apparatus confessione velut ultimâ, communione ut viatico, cæterisque mente peractis, quæ re perfici nequeunt, etiam Extremâ Unctione: ita non semel spe moriere Christiformiter, ac mente excedes Deo complantatus crebrò similitudini mortis ejus, ut semel remoriaris perfectè configuratus morti Christi. Sic aliquoties solennem cum discipulis, & cum Moyse & Elia fecit Christus excessus sui mentionem, dum viveret. (a) Cæterum est alia mors, quâ semper mori nos oportet, ut efficiamur planè Christiformes.

Q 6

De

(a) Ber. ser. 52. Cant.

De ea Apostolus quosdam in carne adhuc viventes commendando sic loquitur, (b) *Mortui estis, & vita vestra abscondita est cum Christo in Deo.* Mors hæc non vitâ, sed vitæ eripit laqueis, ut possit dicere sic mortuus: Anima nostra sicut passer erepta est de laqueo venantium: utinam hæc morte ego frequenter cadam ut evadam laqueos mortis, ut non sentiam vitæ luxuriantis mortifera blandimenta, ut non obstupescam ad sensum libidinis, ad æstum avaritiæ, ad iracundiæ & impatientiæ stimulos, ad angores solitudinum, & molestias curarum (c): *Moriatur anima mea morte justorum*, ut nulla illam illaqueet fraus, nulla oblectet iniquitas. Bona mors, quæ vitam non aufert, sed transfert in melius. Bona, qua non corpus cadit, sed anima sublevatur.

CA-

(b) Col 3. (c) Num. 23.

CAPUT XII.

Christiformitas cum IESU in Eucharistia manente.

§. I.

AUGUSTISSIMO Sacramento Eucharistiæ, ubi amor Christi erga nos velut in throno dominatur, Christiformitas nostra consummatur. Hic Jesus diligit in finem, hinc Jesus in finem diligitur. Nusquam Incarnatio mystica relucet magis: sanè Eucharistia ipsius veræ Incarnationis extensio est, qua unio suppar & imitatrix hypostaticæ latè propagatur, & religiosè communicantibus impertitur, unde concorporales & consanguinei Christi Jesu, imò Christi effici-mur, in unum cum Patre Christoque, sicut ipse Patrem rogavit, consummatis: sicut misit me, inquit, hoc est, generavit & incarnavit, vivens Pater, & ego vivo propter Patrem, vitâ scilicet Dei ab eo acceptâ: & qui manducat me, vivet propter me, hoc est, sic vi-

Q7

vet

vet vitâ mea ex ipso Sacramento corporis ac sanguinis haustâ , adeoque spiritu meo animatus Christificabitur. Ambierant principes generis nostri per cæcam credulitatem cibo vtitur fieri Dij, scientes scilicet bonum & malum: justus autem ac misericors Deus ambitiosis votis indulgens nos Deos & homines facit , at simul reos homines punit. Vide profundum ejus consilium : Escam porrigit hominem Deum, quo fiant homines Dij inescati cibo vitali ad vitam, quos inescaverat cibo lethifero dæmon ad mortem ; at sensibus, qui ad fructum prohibitum videndo , tangendo , gustando adhinnierant , interdictum vult , arcetque illos velut profanum vulgus à tantò mysterio , abigit scientiam, fidem exigit: hanc fidem præcipienti Deo abnuet homo durum sermonem causatus, & Capharnaiticum illud *quomodo* concrepans proditoriâ Judæ buccâ , quam fidem diabolo dec-

ci-

cipienti annuere cunctatus non est? Christus itaque dignè comedentes comestus Christiformat, eos in se commutans, ac mysticè transubstantians ad modum ferè ipsius panis & vini verè transsubstantiati, ut quod felici anagrammatismo hæc verba continent, Sacramentum Eucharistiæ: chara Ceres in JESUM mutata, hoc ipsâ re felicius non in signis modò, sed & aliquatenus id manducantibus dignè perficiatur. Nusquam alibi verius usurpes illud, quàm ad Christi mensam: vivo ego jam non ego, vivit verò in me Christus. In pane potissimùm ac vino mortalium vita quotidiana consistit, hanc in illis sistimus Deo paratæ ad ejus aras occumbere victimæ; verùm cæsis illis sacrificiorum verborum gladio, relictoque nudo accidentium seu specierum cadavere substituit sese frater noster primogenitus omnis creaturæ, vitamque suam dignam supremo rerum Domino

no

no hostiam offert Patri vice nostræ, quam expiat ac sanè redimit. O magnificam pro majestate victimam ad condignè adorandum, ad gratias ei agendas pro beneficijs, ad propitiandum illum pro peccatis, pro necessitatibus mortalium exorando Patrem ! Hoc mysterio non modò Patri fit hostia, sed etiam esca fit nobis, trajici amat, ne quid holocausti & Paschalis agni super sit, in viscera nostra. Verbum caro nubeculâ specierum obumbrante carni nostræ sese ingerit novo quodam Incarnationis genere, & intimâ, arctissimâque nos unitate sibi inserit, ac inviscerat. Ne moralem qualemcunque, aut mysticam unionem putes esse: naturalem unitatem SS. Hilarius, Chrysoftomus, & alij vocant, & quidam nec infimæ notæ Theologitalem credunt. Ego maritalalem potius ex naturali moralique mixtam cum sapientissimis Doctoribus ex communiori fidelium sensu inter-

ter-

terpretari malim; hîc enim (a) efficitur una caro sponsa cum sponso, unus spiritus sanctus anima cum Christo.) Nimirum primùm sponsalia nobiscum (b) celebrat Christus in baptismo, anulo fidei subarrhans nos, deinde nuptum ducit in Confirmatione auctioris gratiæ dote, postremò in Eucharistia matrimonium spirituale consummat non modo charitate, sed etiam ipsâ re permixtus nobis traiectione corporis sui in stomachi nostri fundû usq; ad totius corporis meditullium, unde non simus amplius duo in carne una, sed una caro. Atq; ita mutua corporum traditio consummatur, ut meritò adulter ille censeatur, ac sit, quisquis hoc pastu dedicatus peccat in corpus suum, tollitq; membra Christi, & facit membra meretriciæ turpitudinis, quibus membris Christus fit germen ac pignus futuræ resurrectionis. Sic deniq; Christus formatur in nobis, in eo manemus, simulque manemus

(a) Ber. ser. 2. de Cœna. (b) ibid. in-

incorporati illi. Sic ejus spiritum ipsi primum ut capiti, tum deinde reliquo ejus corpori, quod est Ecclesia, connectimur unitate charitatis, quæ per hoc amoris Sacramentum maxime coalescit. (c) Quisquis ergo vis incarnari Christo, & vivere de spiritu Christi, in corpore esto Christi, incorporare illi & Ecclesiæ suæ, quæ cum eo (utpotè sponsa) una est caro per corporis sui participationem. Nunquid enim corpus meum vivit de spiritu tuo? meum vivit de spiritu suo, & tuum de spiritu tuo. Non potest vivere corpus Christi nisi de spiritu Christi. Indè est quod exponens nobis Apostolus Paulus hunc panem: unus panis, inquit, unum corpus multi sumus, societas scilicet sanctorum, quæ hoc mysterio significatur & perficitur, propterea quippe sicut hoc semper intellexerunt homines (d) Dei, Dñus JESUS Christus corpus & sanguinem suum
in

(c) *Aug tr. 26 Ioan.* (d) *Aug. ibid.*

in eis rebus commendavit, quæ ad unum aliquid rediguntur ex multis. Namque aliud in unum ex multis granis conficitur, aliud in unum ex multis acinis confluit. O Sacramentum pietatis! ô signum unitatis! ô vinculum charitatis! Qui vult vivere, habet ubi vivat; habet unde vivat, accedat, credat, incorporetur ut vivificetur: non abhorreat à compage membrorum; non sit putre membrum, quod resecari mereatur; non sit distortum, de quo erubescatur: sit pulchrum, sit aptum, sit sanum, hæreat corpori per fraternam charitatem, hæreat capiti per dilectionem Christi, vivat Deo de Deo.)

§. 2.

Contemplare qualis in hoc Sacramento sit Jesus, qualem vitam vivat, ut hinc ideam Jesu amatoriam vitamque Christiformem compendio consummatam meditando, imitandoque colligas. Fecit hic ipse magi-

gui-

gnificum compendium sui. Totus in-
est, tantumque habet amabilitatis,
quantum habuit unquam, nec medio-
cris ad cumulum facta est, sed qua fieri
possit accessio. Verbum caro, fit caro
cujusq; sumentis: siquidem fit una caro
nobiscum, & habitat in nobis verè
emmanuël, nobiscum Deus, non ad an-
nos circiter triginta quatuor, sed usq;
ad consummationem sæculi, utinam &
usque ad consumptionem sæculi in
mentibus nostris? Benjamin relictus
nobis obses pro alimonijs, individuus
exilij nostri comes & solator. Quid ex
gratia unionis, quid ex intellectu ac
voluntatis dotibus. quid ex pulchritu-
dine, ex beneficijs ac divitijs, quas no-
bis peperit investigabiles, quid ex a-
more nostri, quid ex passione, quid ex
titulis dignitatis, aut dignationis, aut
amatorijs. Quid ex figuris, nomini-
bus, elogijs amabilitatis habet, quod
in Sacramento non concludat? Non
aliud profectò amabile, nec alia
ama-

amabilitas : hîc Deus homo, hîc sapientia ipsa, ipsa sanctitas: hîc pulchritudo , hîc divitias nobis partas velut in promptuario asservat , atque dispensat, hîc passionis memoriam ingerit, hîc gestat omnes titulos dignitatis, dignationis item officiosæ & amoris, nullum non exercet (ut singulos examinanti liquidum erit) verum spirat imprimis amor, & amorem inspirat. Profusis omnibus suis quid reliquum erit amanti, nisi ut seipsum penitissimè in pectus nostrum immergeret? Non erat satis amanti adunâsse sibi nos similitudine imaginis per creationem, unione hypostaticâ per naturæ nostræ assumptione, gratiæ infusione per justificationem , ad extremum voluit sibi nos intimè coagmentare per incorporatione cibi & potûs, quâ unione cogitari arctior nequit. (a) Accedit quòd in materia tam parabili, & quotidiana Sacramentum instituit, quo

(a) Bern. ser. 2. de cœna.

quo nulli non sui etiam egentissimis
faceret copiam, & quotidianam ad
communione[m] invitaret. Sed & hoc
singularis est benevolentia, quod odor,
species, sapor, pondus remanent ad
mysterii ritum, & ad gustus suffragium,
ut horror penitus tollatur, & meri-
tum sortiatur. Etenim ne humana in-
firmitas esum carnis & potum san-
guinis in sumptione horreret, Chri-
stus velari, & palliari illa duo voluit
speciebus panis & vini, quæ inter ge-
neris humani victualia quodammodo
tenent principatum: nam ad litteram
quidem, præ cibus omnibus cor ho-
minis confirmat panis, & vinum læti-
ficat. Sic itaque corpus & sanguinem
suum sumenda proposuit, ut sensus in
uno foveretur, in altero fides ædifica-
retur. Fovetur enim sensus in uno,
dum solita tantum & consueta pro-
spicit, ædificatur fides in altero, dum
oculo carnis vidente aliud exterius,
oculus cordis aliud sentit, & revere-
tur

tur interius. Aliud enim latet, & aliud patet, posuit enim tenebras latibulum suum,) Ne conspicua majestas edentem opprimat, & meritum tollat: sed potius latentis involucrum suave excitet gustum, & ad charitatem illiciat. Adeo nostris commodis consultum voluit Amor. Præterea amaram esse decebat acerbissimæ passionis suæ memoriam, hanc tamen reliquit in epulo suavissimo; sibi amara, nobis dulcia servans, uti recordaremur eum cum gaudio mortem nostrâ causa pertulisse, & experiremur ipsi, quàm suave sit jugum & onus suum leve: Neque verò memoriale passionis suæ instituit, quasi ex nostra recordatione aliquid ei accederet, sed eo fecit, ut patientis memores amantem redamando vivamus ejus morte, & qui amans mortuus est sibi, vivat amatus, ac vivificet in memoria redamantum. Ac sufficiebat quidem merum tanti beneficii signum, sed amor eum
sui

fui ipſus eſſe monumentum voluit, unde Euchariftia imago quædam memorativa Chriſti eſt, utique patientis, ſed plen^o, ſicut Verbum imaginem Patris, at plenum Patre vocat Ambroſius. Amoris porro tam benefici magnitudinem exaggerat, quod ea nocte ſe tradidit, qua nocte tradebatur, & quidem Judæ traditori, in quo ſacrilegii ſimilis reos prævidebat innumerabiles, tradidit ſe. Quid quod non certo tantum orbis loco, non ſtato tempore, non perſonis lectiſſimis tanti myſterii uſum affixit, ſed ubique ſemper & omnibus permittit? Manet per diem & pernox in altari, operitur dum veniant ad cœnam invitati, & operatur interim continenter ſacris ipſe ſacerdos, & iuge pro nobis ſacrificium. (b) Potesne æſtimare quale vel quantum eſt hoc ſanctum ſanctorum, & Sacramentum Sacramentorum, amor amorum, dulcedo omnium dulcedinum?

(b) Bern, *ibid.*

§. 30

§. 3.

Sed vide jam Christi mores ac vitam Eucharisticam absolutissimam ut amabilitatis, ita & imitabilitatis, adeoque Christiformitatis compendium. Parvulus hic JESUS, ac verè exinanitus in orbiculo totus, in puncto orbiculi, in puncti punctulo, in punctulo punctuli, ô quanto est hic se olim infante minor! non humana saltem specie verendus patet, sed despicabilis latet sub vini & panis accidentibus velut pannosus, & fasciis involutus jacet in altari, tanquam in præsepio, heu! pabulum futurus pecorum, hæreticis scandalum, Judæis ac Turcis stultitia. Non decantatur hic palam ab Angelis, non apertè Magis denuntiatur, solis fidei oculis patet. Verè Domine JESU, tu es Deus absconditus! Et nesciri fugies ô Christiformitatis amans? Præterea nihil hic fictum, nihil imaginatum, nihil adumbratum, ipsa res, ipsa veritas, ipsa sim-

R

pli-

plicitas, simplicem fidei oculus hoc
mysterium fidei exigit, & fictos pro-
cul arcet, quibus alioqui non immor-
talitatis epulum fiet seu venenum. I-
taque epulemur non in fermento ve-
teri, nec in fermento malitiæ, sed in
azymis sinceritatis & veritatis. Ad
hæc munditiem cordis & carnis im-
perat ac impetrat sanguis agni im-
maculati emundans ab omni pecca-
to, & sanctissimus carnis purissimæ
contactus. (a) Sancta Sanctis. Duo il-
lud Sacramentum operatur in nobis,
ut videlicet & sensum minuat in mi-
nimis, & in gravioribus peccatis tol-
lat omnino consensum. Si quis sapius
accedens ad illud non tam frequen-
tes, nec tam acerbos sentit iracundiæ
motus, invidiæ, luxuriæ, aut cætero-
rum huiusmodi, gratias agat corpori
& sanguini Domini, quoniam virtus
Sacramenti operatur in eo, & gau-
deat, quod pessimum ulcus accedat
ad sanitatem.) Quis non obstupescat

(a) Ber. ser. 2. de Cœna.

ad

ad profundum non amplius infantis
pusilli, sed triumphantis viri Jesu in
Eucharistia silentium? Ne fari quidem
potest, si modum advertis, quo in Eu-
charistia existit. Et solitudo quanta
hic? In templis noctu vigilat, & factus
est sicut passer solitarius in tecto, simi-
lis factus Pelicano solitudinis, sangui-
ne suo nos ad vitam revocans, & sicut
nycticorax in parietinis. Sint sanè An-
geli in circuitu ejus, at in rusticanis
maximè templis diu noctuque, imò &
in urbanis: de gentibus vix est, aut o-
mnino non est vir secum. Quid porro
agit in hac solitudine derelictus? Orat
Patrem, ac se jure sacrificium offert,
majestatem supremam adorat, gra-
tias agit beneficentissimæ misericor-
diæ. Placat iratam justitiam, interpel-
lat liberalem providentiam, legatio-
ne pro nobis fungitur, ac mediatorem
agit. Quibus quæso oculis numen a-
spiceret mundum tot sceleribus con-
taminatum, nisi Christus factus con-

civis noster jugi sacrificio eum expia-
ret? inde fortasse est, quod ubi subla-
tum erit Antichristi tyrannide sacrifi-
cium, continuo mundus interibit. An
majorem Patri, quam Sacerdoti ho-
muncioni obedientiam exhibuerit,
expendito. Ad vocem hominis sacra
verba enuntiantis, quam promptissi-
mè, ne interposito quidem morulæ
puncto, obedit, seque sub vilissimis
exuviis panis ac vini sistit. Nec intue-
tur personam Sacerdotis, sed in eo se
cui vices tradidit suas, perindè im-
probi ac probi ad vocem paratissi-
mus: Nullum excipit locum, nullum
tempus, constantissimè obediendi le-
gem, quam sibi ipse præscripsit, ac
perseverantissimè tenet, nec probris
aut injuriis quantumvis provocatus
abscedit, sed manet usque ad specie-
rum consumptionem, manebitque us-
que ad sæculi consummationem. Est
ne cadaver, baculus senis, cerea pilu-
la, crucifixi effigies (quæ obedientis
Ami-

similia proferebat, volebatque S. Ignatius magnificus ille obedientiæ æstimator & exactor) quæ facilius verti se sinat quamcumque in partem, quàm Dominus JESUS in Eucharistia? Hic pariter eminent Mansuetudo Paschalis agni toties luporum dentibus laniati, nec balatum edentis, sed diffimulantis. Sed hic maximè dominatur Charitas, qua nos invicem diligere non præcipit modò, sed etiam facit inenarrabili nos unitate secum & cum Patre confœderans. Unde non priùs hoc Sacramentum frequentari cœptum, quàm missus fuit Spiritus sanctus, eoque perfectum, ut esset credentium cor unum & anima una glutino carnis & sanguinis Dominici. Nullum non ibi fraternæ charitatis, ac misericordiæ munus exercet, alit esurientes, potat sitientes, nudos induit juxta Apostolum, *induimini Dominum IESUM Christum*, in carcere orbis hujus nobiscum est, carceratos

R 3

CAR

412 CHRISTIFORMITAS,
carceratur ipse specierum in angusto
ergastulo, visitat & infirmatus infir-
mos, cum ad eos defertur, sepelit via-
tico moribundos, ac sapè consepeli-
tur, corrigit, docet, pandit arcana, vi
& efficacia. Denique ponit animam
suam toties pro nobis ovibus suis,
quoties nos carne sua pascit ac san-
guine. Ut etiam dilectio inimicorum
commendatur! Hic dignatus ipse vi-
tulus in reconciliationis epulum fieri
voluit, hinc procul arceat inter se dis-
sidentes, nec prius admittit quàm re-
conciliatos. Audi quàm reconciliatos
non solum aliis, sed etiam sibi ipsis
convivas velit. Interrogatis, ait Ber-
nardus tract. de præcep. & dispensat.
quidnam consulam homini, qui ad-
versus quempiam commotus fuerit,
sed non adeò, ut eum lædere ipse ve-
lit, adeò tamen, ut libenter accipiat, si
quo modo aliunde lædi contigerit, sit
ne videlicet tutum ita commoto ac-
cedere ad altare, an se subtrahere in-
terim

terim debeat, donec compescatur commotio. Numquam mihi contingat turbatum ad pacis accedere sacrificium, cum ira & disceptatione contingere Sacramentum, in quo Deus indubitanter est mundum reconcilians sibi. Certè non recipitur munus quodcumque meum, quod defero ad altare, nisi ante placato fratre, quem me fortè læsisse meminero, quanto minus si meipsum nõ pacaverò priùs?) Jam verò patientiam Christi in Eucharistia quis explicet? Ipsa signa passionibus suis patientiam & passionem Christi commendant: Ut panis & vinum ad tantam gloriam transubstantiationis perveniant & Christificentur, quanta perferunt? Granum frumenti in terram vomere proscissam & subactam quasi contemptim projicitur, moritur, imbre, nive cœli soliç; injuriis obruitur, si crevit in spicam & maturuit, illico metitur ferro, ligatur, flagello tunditur, cribratur, mo-

414 CHRISTIFORMITAS,
litur, mergitur aquâ, pinfitur pugnis
hostiliter impactis, ad extremum igni
coquitur. Nec prius transubstantia-
tur, quam nova morte sacrificia fundi-
tus intereat, solo cadavere acciden-
tium relicto. Vinum item per quot
tormenta perficitur? quotuplex vitis
circumfossio, præcisio, ligatio, quot
lacrymæ? racemus ferro cæditur, pe-
dibus proculcatur, torculari obteritur
semel, iterum ac tertio usque ad ulti-
mam quasi sanguinis guttam excarni-
ficatur. Estne quidpiam comestibile
vel potabile quod assumere potuerit
Christus ad passionem suam ac patien-
tiam nobis commendandam? vel ex
hoc victu quotidiano, quo vivis disce
mortalis te non aliter ad vitam Chri-
stiformem & immortalem, quàm pa-
tiendo perventurum. Quanta autem
ipfius Christi nuditas & paupertas sub
panis ac vini tenuissimis spoliis? quan-
ta in sacris pagorum innumerabilium
mapalibus & altarium paupere sup-
pel-

pellectili? ubi non videas magnificentius habitare Dominum pagi, quam Dominum cœli? ubi non lavat manus, potatve in argento fulgente triobolaris prædioli rusticus domicellus, quando corpus Dei sui locatur, ac sanguis ejus bibitur in livente stanno? hoc videt Jesus, hoc intelligit, nec indignabundus exit è templo aut vase stanneo, sed pauperie sua se involvens permanet nobiscum in medio nationis pravæ sicut agnus inter lupos. Quid si adhæc insignem præsentissimæ majestatis contemptum consideres? Recole hæreticorum, Turcarum ac infidelium convitia, scommata blasphema, projectiones in cloacas, in gulam brutorum, proculcationes & alia indignissima. Quid simile passus à Judæis Crucifixoribus? à fidelibus porro minora quidem in speciem, at sub nomine fidelium atrociora excipit ab sacerdotibus sacrilegis, ab indignè communicantibus, à magis, à templo-

R s

rum

rum violatoribus, à parum reverentibus tantæ majestatis etiam cæteroqui non usquequaq; impiis. Hæc ô Christiformitatis zelantissime lege & luge, ac si quo signo contemptus bilem tibi aliquândo ignescere senties, ad Eucharisticam patientiam ocys eam restingue. Disce denique commori Christo in Eucharistia. Ibi mortuus distinctis speciebus significatur, quaten⁹ vi verborum sub speciebus panis nil ponitur nisi corpus: sanguis verò sub speciebus vini, tametsi per concomitantiam nil Christi non ponatur sub utrisque. Deindè mortui instar vivit in Sacramento quasi moriens, ecce vivit, non videt, non audit, non tangit, nullam deniq; animi aut corporis ab organis ac phantasmatis pendentem operatione exercet, solo spiritu ac spiritus modo vivit mortificatus carne. Nimirû hic *Spiritus ante faciem nostram Christus, & in umbra ejus vivimus inter gentes.* Quin etiã speciebus velut cadaveri panis ac
vini

vinij conjunctus moritur quodammodo cum utroq; per communicationē idiomatum, sicut Deus cum humanitate moriente conjunctus Dominus mori & ipse dicitur, & cum eisdem symbolis ab communicante consumptis, ne quid omnino supersit holocausti, esse sacramentale deperdit. Tu itaque similiter spiritu vive, spiritu & ambula, sed & mortuus esto, ac vita tua sit abscondita cum Christo in Sacramento, vive simul cum Jesu gloriosus ac sublimis in cœlo coram Deo, at mortuus esto & humilis in terris coram hominibus, non videri amans sed esse. Ad extremum zelus Jesum illicatum sacramento tenet, ac transformat in escam, ut inescati mortales hamo zeli capiantur. hinc & illud zelus domus tuæ, ecclesiæ scilicet, comedit me, & comestibilem facit. Ibi sitit sitim nostram, ut anima nostra desideret ipsum, sicut desiderat cervus ad fontes aquarum. Te ô Christiformita-

R 6

tis

418 CHRISTIFORMITAS,
tis zelator flagrantissime, zelus idem
devoret, & proximi salus consumat,
zeluste Ecclesie & altari velut sponsa
illiget, sit zelus domus Dei, ibi thesau-
rus tuus, ibi sit & cor tuum, dic cum
Propheta: *Etenim passer invenit sibi do-
mum, & turtur nidum sibi, domus mea,
nidus meus, altaria tua Domine virtu-
tum, Rex meus & Deus meus.* Pf. 83.

§. 4.

HActenus explicata si serves, fece-
ris absq; dispendio plenissimum
Christiformitatis consummatae com-
pendium, ac parueris sapienti sic ad-
monenti, cum sederis ad mensam di-
vitis, impone gladium gutturi tuo, &
scito quonia te oporteat talia prepara-
re. Preparaveris enim talia, & gla-
diu gutturi admoveris sedens ad men-
sam Christi, si ad vitam & morte Eu-
charisticam Christi te composueris.
Quod si praeter haec apparatus incar-
nationis mysticae in prima hujus opu-
sculi parte instructum adjeceris, quo-
ties

ties ad sacram te communionem ad-
ornas, nimirum æstimationem tantî
mysterii ac desiderium excitando, in-
dignitatis tuæ confessionem ac peti-
tionem non oscitanter adhibendo, tû
verò divini epuli virtute Christifica
Christiformatus, omnis consumatio-
nis Christiformis videbis finem, & la-
tum charitatis mandatû senties nimis.
Atq; hæc vitæ Christi mysticæ clausu-
la esto. Nec enim tentanda Christifor-
mitas cum Jesu resurgente, ascenden-
te ac sedente à dextris Dei, quæ non
proponitur nobis ad laborê, sed pro-
mittitur in præmium. Nostra interim
conversatio sit in coelis, unde etiam
salvatorem expectamus Dominum
nostrum Jesum Christum, qui refor-
mabit corpus humilitatis nostræ con-
figuratum corpori claritatis suæ, se-
cundùm operationem qua possit
subjicere sibi omnia.

Amen.

R 7

INCAR-